

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดและทฤษฎีตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
 - 2.1 ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย
 - 2.2 ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์
 - 2.3 ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม
 - 2.4 ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน
 - 2.5 ทฤษฎีหน้าต่างแตก
 - 2.6 หลักการพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
4. ข้อมูลทั่วไปของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ในเรื่องความหมายของความคิดเห็นได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ โดยผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเพื่อความเข้าใจในความหมายของความคิดเห็น

เสกสรรค์ วัฒนพงษ์ (2542, หน้า 8) สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อ ทศนะ การวินิจฉัย การพิจารณาหรือประเมินผลอย่างมีรูปแบบ โดยได้รับอิทธิพลมาจากทัศนคติและข้อเท็จจริง ความรู้ที่มีอยู่ของผู้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นอาจจะแสดงออกโดยการพูดหรือการเขียนก็ได้

ลาวัณย์ จักรานวัณน์ (2540, หน้า 9) จากการศึกษาความหมายของความคิดเห็นต่าง ๆ ที่กล่าวไว้แล้วนั้น สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงความรู้สึกของแต่ละบุคคลในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยการพูด การเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา ซึ่งความคิดเห็นนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากมีหลักฐานข้อเท็จจริงปรากฏ

กู๊ด (Good, 1973, p. 338) ให้คำจำกัดความของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อความคิดเห็นหรือการลงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่

ทรรศนิย์ โสรัจธรรมกุล (2543) และนิสาร์ตน์ อันวงษา (2547, หน้า 8) กล่าวว่า การศึกษาความคิดเห็น มีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างมากเพราะทำให้ทราบความต้องการของบุคคลต่าง ๆ การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคน ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความรู้สึกใด ๆ ออกมา โดยเป็นการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็น จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือการเปลี่ยนแปลงระบบงานต่าง ๆ

กฤษฏี มหาวีรพห์ (2531 อ้างถึงใน วรัญญา สิทธิโชค, 2544, หน้า 21) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจบุคคลจะแสดงออก โดยมีข้ออ้างหรือการแสดงผลสนับสนุนหรือปกป้องความคิดนั้น ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการแปลความหมายของข้อเท็จจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละคน เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพแวดล้อมและมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบสำคัญ การแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

โกศย์ วงศ์อนันต์นันท์ (2539 อ้างถึงใน สุชาติ วรสวัสดิ์, 2547, หน้า 6) สรุปว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึก หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากการประเมินผลสิ่งนั้น โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐาน การแสดงออกซึ่งอาจถูกต้องหรือไม่ก็ตามอาจได้รับการยอมรับ หรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้การแสดงความคิดเห็นอาจแสดงได้ด้วยการพูดหรือการเขียนก็ได้

จากแนวความคิดของบุคคลดังกล่าวข้างต้น ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ การแสดงออกด้านความรู้สึก หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมในขณะนั้น เป็นพื้นฐานการแสดงออก ซึ่งอาจถูกต้องหรือไม่ก็ตาม ซึ่งอาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ความคิดเห็นนี้อาจเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาและ

ความคิดเห็นนั้นอาจแสดงได้ด้วยคำพูดหรือการเขียนก็ได้

ความสำคัญของความคิดเห็น

ในส่วนของความสำคัญของความคิดเห็น ได้มีผู้ให้คำจำกัดความหมายของความสำคัญของความคิดเห็น ดังนี้

เกรียงศักดิ์ กำลังเจริญ (2545, หน้า 62) ให้ความหมายว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งแต่ละบุคคลจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใด ๆ ออกมา โดยการพูดหรือการเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่าง ๆ เพราะทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โครงการพัฒนาใด ๆ ก็ตาม ถ้าจะให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงแล้วก็จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน การเผยแพร่โครงการและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการจึงจะเกิดผลดี คือจะช่วยทำให้โครงการนั้นสอดคล้องเป็นไปตามความต้องการท้องถิ่น อันเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ใช้ประเมินค่าโครงการและทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกในการเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ไม่เกิดการต่อต้านขึ้น

โยธิน ศันสนบุตท และคณะ (2524, หน้า 46 อ้างถึงใน ธนิตาภรณ์ แสงพิทักษ์, 2544, หน้า 7) ให้ความหมายว่า การศึกษาความคิดเห็นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากเพราะทำให้เราทราบความต้องการของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของผู้กระทำว่าดีหรือไม่อย่างไร ความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับประโยชน์ ผู้กระทำในการปรับปรุงพฤติกรรม ทักษะคติของผู้ถูกกระทำให้ดีกว่าเดิม ตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย เช่น กิจกรรมค้าของบริษัทยักษ์โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์จะสอบถามความคิดเห็นของผู้ชมรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ อยู่เสมอ ทำให้เจ้าของกิจการทราบความต้องการ ความชอบของผู้ชม เพื่อนำมาปรับปรุงรายการให้ดีกว่าเดิม

จากที่กล่าวถึงความสำคัญของความคิดเห็น กล่าวได้ว่า ความสำคัญของความคิดเห็นมีผลต่อบุคคลอื่นในทางพฤติกรรม เพราะทำให้ทราบความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลที่เราสนใจและสามารถนำความคิดเห็นของผู้แสดงความคิดเห็นมาปรับปรุงให้ดีขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง หน่วยงานองค์กรในการทราบความคิดเห็นของบุคคล องค์กรที่มีความคิดเห็นต่อสิ่งที่เขาสนใจที่จะกระทำ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น

การแสดงออกในด้านความคิดเห็นเป็นเรื่องเฉพาะของปัจเจกบุคคลอย่างอิสระต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือแม้แต่ในสิ่งเดียวกันจึงไม่จำเป็นจะต้องมีลักษณะคล้ายคลึงกัน หรือเหมือนกันเสมอไป ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพลต่อการแสดงออกของความคิดเห็นในสิ่งนั้น ๆ ปัจจัยพื้นฐานได้มีผู้เสนอแนวคิดไว้ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

ออสแคมป์ (Oskamp, 1991) ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Gene and Physiological Factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะพูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเจตคติหรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ปัจจัยทางร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วยและผลกระทบการใช้ยาเสพติดจะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยมมักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรงเป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเองทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ทาน เขาจะมีความรู้สึกชอบ เนื่องจากน้ำส้มหวาน เย็น หอมชื่นใจ ทำให้เขามีความสุขต่อน้ำส้มที่ได้รับประทานเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเด็กเล็ก ๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย การให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัวและจากประสบการณ์ที่ได้รับมา

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group Determinants of Attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็นและเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับสื่อต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็น มีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

ฉะนั้นปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นของมนุษย์ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยที่เกิดจากทางพันธุกรรมและร่างกายมนุษย์ที่มนุษย์สามารถรับรู้ได้ 2) ประสบการณ์ที่มนุษย์ได้มีประสบการณ์โดยตรงและส่งผลต่อจิตใจในการแสดงความคิดเห็น 3) การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวด้วยที่ครอบครัวเป็นแหล่งอบรมทางจิตใจ ทำให้สะท้อนถึงความคิดเห็นที่ได้รับจากการอบรมทางครอบครัว 4) เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่มที่ตนเองได้รับอิทธิพลในการแสดงความคิดเห็น 5) สื่อมวลชนเป็นปัจจัยที่ทำให้มนุษย์แสดงความคิดเห็นเพราะสื่อมวลชนมีอิทธิพลในการนำเสนอทำให้เป็นตัวเลือกในการแสดงความคิดเห็นของมนุษย์

การวัดความคิดเห็น

การวัดความคิดเห็น ทักษคติ แรงจูงใจ และค่านิยม ได้มีการสร้างแบบทดสอบสำหรับวัดสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว แต่ยังไม่สามารถแยกจากกันได้อย่างเด็ดขาด เพราะมีบางส่วนที่ซ้ำซ้อนกันอยู่ การวัดความคิดเห็น ส่วนใหญ่แล้วยังไม่มีการแบ่งแยกออกจากทัศนคติอย่างชัดเจนและมีบ่อยครั้งที่คำทั้งสองใช้สลับกัน แต่อย่างไรก็ตาม การสำรวจความคิดเห็น มักจะเป็นการถามสิ่งที่เฉพาะเจาะจง เช่น การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการสาธารณะต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งผลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นเหล่านี้จะเป็นตัวชี้ความพึงพอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ของกลุ่มประชากรดังกล่าว

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ (2542 อ้างถึงใน ทรรศนีย์ โสรัสธรรมกุล, 2543, หน้า 11)

เสนอการวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติที่นิยมและรู้จักกันแพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurston's Method) เป็นวิธีที่สร้างมาตราวัดเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเป็นเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน (Equal Appearing Intervals)
2. วิธีกัตต์แมน (Guttman Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับข้อความทัศนคติต่ำถึงสูงได้ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุดได้และสามารถแสดงถึงการสะสมของข้อแสดงความคิดเห็น
3. วิธีจำแนกแบบ S-D Scale (Semantic Differential Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็นโดยอาศัยคู่คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้าม
4. วิธีแบบลิเคิท (Likert's Method) เป็นวิธีสร้างมาตราวัดความคิดเห็นที่นิยมแพร่หลาย เพราะเป็นวิธีการสร้างมาตราวัดที่ง่ายและประหยัดเวลา ตั้งชื่อว่า มาตราวัดรวม ออกแบบโดยการสร้างข้อความขึ้นจำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อความ ที่ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางที่ชอบ หรือ ไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจกำหนดคำตอบให้เลือก 3, 5 หรือ 7 คำตอบก็ได้ ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็นปฏิฐาน (Positive) หรือปฏิเสช (Negative)

การศึกษาในครั้งนี้ ใช้มาตราวัดความคิดเห็น โดยจัดอันดับความชอบ หรือไม่ชอบ ซึ่งอาจกำหนดคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด

แนวคิดและทฤษฎีตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ความหมายของอาชญากรรม

นักวิชาการถือว่า อาชญากรรมคือปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดและวิวัฒนาการควบคู่กับสังคม โดยธรรมชาติแล้วทุกสังคมจะต้องมีกฎเกณฑ์หรือธรรมเนียมปฏิบัติว่าการกระทำใดเหมาะสม การกระทำใดไม่เหมาะสม กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้อาจเรียกว่าบรรทัดฐานของสังคม (Social Norms) ซึ่งทุกคนในสังคมจะต้องปฏิบัติตาม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและปกครองสมาชิกในสังคมให้ประพฤติตนอยู่ในกรอบไม่ล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืน อันเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

อาชญากรรมมีหลายระดับตั้งแต่ระดับเบาไปจนถึงระดับรุนแรง แต่ละสังคมมีคำจำกัดความแตกต่างกันออกไป พฤติกรรมที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมในสังคมหนึ่ง อาจไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรมในสังคมหนึ่งอีกก็ได้

จตุพร บานชื่น (2546) อาชญากรรม คือ ปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นและมีวิวัฒนาการควบคู่กับสังคม โดยธรรมชาติแล้วทุกสังคมจะต้องมีกฎเกณฑ์หรือธรรมเนียมปฏิบัติว่าการกระทำใดเหมาะสม การกระทำใดไม่เหมาะสม กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ อาจเรียกว่าบรรทัดฐานของสังคมทุกคนในสังคมต้องปฏิบัติตามเพื่อประโยชน์ในการควบคุมและปกครองสมาชิกในสังคมให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบไม่ล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืน อันจะเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2548) อาชญากรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนข้อห้ามของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญา โดยผู้กระทำความผิดเจตนาชั่วร้ายและจากการฝ่าฝืนดังกล่าว ผู้กระทำจะกลัวได้รับโทษทางอาญา

เฮิร์ชเบิร์ก (Herbert, 1972) อธิบายความหมายของคำว่า อาชญากรรมว่าการที่ถือว่าอะไรเป็นอาชญากรรมนั้น สังคมเป็นผู้กำหนดจึงเป็นเหตุผลเดียวกันกับที่สังคมกำหนดว่าอะไรถูกอะไรผิด ด้วยเหตุนี้เดียวกันสิ่งที่ถูกพิจารณาว่าเป็นอาชญากรรมในสังคมหนึ่ง อาจจะไม่ถูกพิจารณาว่าเป็นอาชญากรรมในอีกสังคมหนึ่งก็เป็นได้ ดังนั้นจะสรุปอาชญากรรม คือ พฤติกรรมที่สังคมตัดสินว่าอันตรายต่อองค์กรส่วนรวมและวัฒนธรรมของชุมชน

ชัยสิทธิ กาญจนกิจ (2538, หน้า 3-4 อ้างถึงใน พนารัตน์ นรสีห์, 2549) ได้ให้คำจำกัดความของอาชญากรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 นัย คือ

1. อาชญากรรมในความหมายของนักกฎหมาย

นักกฎหมายเห็นว่าอาชญากรรมเป็นความประพฤติดีกฎหมายอาญาห้ามและมีบทกำหนดโทษไว้ ดังนั้นอาชญากรรมในความหมายทางกฎหมายก็คือ การกระทำหรือองค์ประกอบของการกระทำใด ๆ ที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ชัด เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย, ฐานลักทรัพย์,

วิงราวทรัพย์, ชิงทรัพย์ เป็นต้น อาชญากรรมตามความหมายนี้ยังจำแนกได้ 2 อย่าง คือ

อาชญากรรมที่มีความชั่วร้ายในตัวเอง (Mala Inse) เป็นอาชญากรรมที่สะท้อนขวัญและเป็นภัยต่อสังคมนั้น ๆ เป็นอย่างมาก เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ความผิดฐานปล้นทรัพย์ ความผิดฐานชิงทรัพย์ เป็นต้น อาชญากรรมประเภทนี้มีลักษณะเป็นอาชญากรรมโดยแท้และมีความผิดในตัวของมันเอง ซึ่งผู้อยู่ในกรอบของศีลธรรมและบรรทัดฐานของสังคมจะไม่กระทำ

อาชญากรรมประเภทฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือกระทำความผิดขั้นหลุโทษที่ไม่รุนแรง (Mala Prohibite) เช่น ความผิดเกี่ยวกับฝ่าฝืนกฎจราจรหรือผิดตามพระราชบัญญัติจราจร ความผิดเกี่ยวกับการพนัน เป็นต้น การกระทำความผิดดังกล่าวนี้ แม้ผู้มีศีลธรรมอันดีก็สามารถกระทำความผิดได้ โดยทั่วไปแล้วไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม แต่ถือเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายและบรรทัดฐานของสังคมเท่านั้น

2. อาชญากรรมในความหมายของนักอาชญาวิทยา

นักอาชญาวิทยาเห็นว่า การมองผู้กระทำความผิดกฎหมายเป็นอาชญากรไปหมดจะเป็นการไม่ยุติธรรม คำว่าอาชญากรรมในทรรศนะของนักอาชญวิทยานั้นจะมองกันในเรื่องของความร้ายแรงของการกระทำและความชั่วที่อยู่ในตัวของผู้กระทำมากกว่า กล่าวคือ จะมองความหมายของอาชญากรรมตามความหมายอย่างแคบ ซึ่งหมายถึงการกระทำผิดที่มีลักษณะชั่วร้ายและเป็นอันตรายต่อสังคมอย่างมาก

3. อาชญากรรมในความหมายของนักสังคมวิทยา

นักสังคมวิทยาเห็นว่า ความประพฤติที่ขัดแย้งหรือละเมิดต่อระเบียบสังคมนั้นมิได้หมายความว่า การขัดแย้งนั้นจะเป็นอาชญากรรมเสมอไป แต่มีความหมายเพียงว่าผู้นั้นประพฤติและปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบที่สังคมกำหนดไว้เท่านั้นจึงจะเรียกว่าเป็นการกระทำความผิดกฎหมายหรือเป็นการก่ออาชญากรรม ยกเว้นการกระทำผิดหลุโทษไม่ถือว่าเป็นการก่ออาชญากรรม

จากความหมายของอาชญากรรมในแง่ต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ ต่างก็มีลักษณะแตกต่างกัน โดยเนื้อหาเท่านั้น แต่แท้จริงแล้วอาจกล่าวได้ว่าอาชญากรรมทั้งในความหมายของนักกฎหมายนักอาชญาวิทยา นักสังคมวิทยาต่างก็มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้จากการที่กฎหมายกำหนดบทลงโทษไว้นั้นต่างก็มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการควบคุมพฤติกรรมของผู้ที่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมเพื่อให้สมาชิกของสังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขให้ผู้นั้นกลับตัวกลับใจเป็นคนดีเข้ามา ร่วมกันในสังคมเดิมต่อไปได้ด้วยดี ซึ่งการกำหนดบทลงโทษดังกล่าวนี้ย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของความเชื่อถือของคนในสังคมนั้น ๆ เป็นหลักเกณฑ์สำคัญ นโยบายอาชญากรรมจะผันแปรไปในรูปใดนั้น ย่อมถูกจำกัดโดยอิทธิพลทางวัฒนธรรม ค่านิยมปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นพื้นฐาน

อาจกล่าวได้ว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นักอาชญวิทยาได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุของอาชญากรรมขึ้นมากมาย สามารถแบ่งออกเป็นได้หลายทฤษฎี แม้ว่าแต่ละทฤษฎีจะสามารถอธิบายสาเหตุการเกิดอาชญากรรมบางประเภทและบางกรณีได้ในระดับหนึ่ง

อาชญากรรมและทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม

การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม หมายถึง การใช้มาตรการและวิธีการต่าง ๆ ที่จะไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้นโดยอาจจำแนกได้ดังนี้ คือ การกำจัดต้นเหตุการฉ้อฉลความปรารถนาที่จะกระทำความผิดและการขัดขวางโอกาสที่จะกระทำความผิด ซึ่งทั้งหมดนี้ถือเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐบาลเอกชนและประชาชนในการร่วมมือกัน ซึ่งถือว่าเป็นงานในหน้าที่ของตำรวจที่สำคัญที่สุดรวมตลอดจนถึง การใช้มาตรการต่าง ๆ ระวังเหตุการณ์การกระทำความผิด การจับกุมควบคุมอาชญากรเพื่อป้องกันอาชญากรรมย้อนกลับมากระทำความผิดอีกและการลงโทษอาชญากรเพื่อทำให้เกิดความเช็ดหลาบ ทั้งยังเป็นเครื่องเตือนใจแก่ผู้ที่คิดจะประกอบอาชญากรรมอีกประการหนึ่งด้วย โดยอาจจะเป็นการป้องกันและระงับเหตุในการเกิดอาชญากรรม และหรือเป็นการสืบสวนปราบปรามติดตามจับกุมภายหลังจากการเกิดเหตุแล้ว การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมด้วยการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (กองบัญชาการตำรวจนครบาล, 2532, หน้า 12-13)

อาชญากรรมเป็นภัยร้ายแรงของทุกสังคม ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทั้งในสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและในด้านความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยส่วนรวม ความเสียหายและสูญเสียอันเกิดจากอาชญากรรมในด้านเศรษฐกิจและสังคมมีมูลค่ามากมายมหาศาลในแต่ละปีมีผู้บาดเจ็บล้มตายเนื่องจากอาชญากรรมเป็นจำนวนมาก ทั้งผู้เคราะห์ร้ายที่ตกเป็นเหยื่อถูกทำร้ายบาดเจ็บ ถูกฆ่าตาย เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปราบปรามและตัวอาชญากรผู้กระทำความผิดเอง นอกจากนี้ทรัพย์สินที่สูญหายไปก็มีจำนวนมากและมีมูลค่ามหาศาล รัฐบาลของประเทศได้ทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากในการที่จะป้องกันและปราบปรามหรือระงับยับยั้งการก่ออาชญากรรมทุกรูปแบบเพื่อความสงบสุขของประชาชนพลเมืองในประเทศ

สาเหตุของอาชญากรรม

นักวิชาการได้พยายามค้นหาสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมแล้ว พบว่า มีสาเหตุใหญ่ ๆ อยู่ 2 ประการ คือ สาเหตุทางสังคมและสิ่งแวดล้อมกับสาเหตุจากตัวอาชญากร

1. สาเหตุทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตราบใดที่สังคมยังมีคนคืออยู่กับคนชั่ว ตราบนั้นอาชญากรรมเกิดขึ้นแน่นอน สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลผลักดันให้คนกระทำความผิด อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมบางอย่างมีอำนาจเหนือมนุษย์เรา โดยจะค่อย ๆ ซึมซับเข้าไปในตัวบุคคลทีละน้อย เมื่อนานเข้าก็จะเปลี่ยนจิตใจ อารมณ์และทัศนคติไปได้เหมือนกัน เราเรียกรวมว่า บุคลิกภาพ

(Personality) หากโอกาสและสถานการณ์อำนวยความสะดวกนั้นจะประกอบอาชญากรรมทันที

ธรรมชาติดั้งเดิม + สิ่งแวดล้อม = บุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ + สถานการณ์ = พฤติกรรม

ธรรมชาติดั้งเดิม หมายถึง ลักษณะของร่างกายและจิตใจที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษโดยทางกรรมพันธุ์

สิ่งแวดล้อม หมายถึง ภาวะภายนอกตัวบุคคลและสังคมทั่วไป

บุคลิกภาพ หมายถึง นิสัยใจคอ อารมณ์และทัศนคติ

สถานการณ์ หมายถึง สภาพเหตุการณ์ในขณะนั้น

พฤติกรรม หมายถึง ความประพฤติที่บุคคลแต่ละคนแสดงออกมาอาจจะเป็นทั้งทางดีหรือไม่ดีก็ได้

ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดอาชญากรรมก็มี อาทิเช่น ลัทธิวัตถุนิยม ความหนาแน่นของประชากรอันเนื่องมาจากการหลั่งไหลของชาชนบทเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่ แหล่งอบายมุข ยาเสพติด ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนา อุดมการณ์และการกระจายรายได้

2. สาเหตุจากตัวอาชญากรรม

จากประวัติศาสตร์มนุษย์อันยาวนาน มนุษย์ได้สังเกตความแตกต่างในรูปร่างของมนุษย์ด้วยกัน บ่งชี้ลักษณะดี ลักษณะชั่วได้อีกทางหนึ่งพร้อมกันได้เขียนเป็นตำราสืบต่อเนื่องและเชื่อถือกันมานาน ตำรานี้ชาวจีนเรียกว่า “ตำราโหงวเฮ้ง” ฝ่ายไทยเรียกว่า “ตำรานรลักษณ์ศาสตร์” พระมหามงกุฎเป็นผู้แปลขึ้นทูลเกล้าถวายรัชกาลที่ 1 เพื่อใช้เป็นคู่มือเลือกคนเข้ารับราชการในสมัยของพระองค์

ทฤษฎีนี้พยายามจะอธิบายการเกิดอาชญากรรม ด้านปัจจัยทางชีววิทยาของอาชญากร (Biological Approach) โดยสันนิษฐานว่าพฤติกรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะทางสรีระผู้ที่เป็นอาชญากรโดยกำเนิดและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดชีวิต ลอมโบโรโซ (Lombroso) นายแพทย์ชาวอิตาลี สมัย ค.ศ. ที่ 19 เชื่อว่าบุคคลที่เป็นอาชญากรจะมีลักษณะทางชีววิทยาโดยเฉพาะ เช่น ความต่ำ จมูกบี้แบน กะโหลกศีรษะผิวด้าน เกราะห่อหมก ขากรรไกรกว้างใหญ่ ค้างคาวเหมือนลิงและไม่ค่อยมีความรู้ลึกถึงความเจ็บปวด ต่อมาทฤษฎีได้ถูกคัดค้านและพิสูจน์ว่าไม่เป็นความจริงในภายหลัง

อย่างไรก็ตาม ทั้งสาเหตุจากความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงสาเหตุจากทางสังคมและสิ่งแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อการก่อให้เกิดอาชญากรรมด้วยกันทั้งสองสาเหตุ หรือในบางครั้งอาจจะเป็นทั้งสองสาเหตุร่วมกันก็มี เนื่องจากอาชญากรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กันโดยตรง กล่าวคือ อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม โดยเราพบว่า สังคมขนาดใหญ่เท่าใด มักมีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากเท่านั้น

ปรัสเซีย เบียมสมบุร์น (2531, หน้า 187-188) ได้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความของคำว่า “การป้องกันอาชญากรรมพื้นฐาน” โดยทั่วไปแล้วการป้องกัน หมายถึง การดำเนินการใดเพื่อมิให้สิ่งที่จะป้องกันเกิดขึ้น แต่ในเรื่องของการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐาน มีผู้ถกเถียงกันมากในเรื่องของความหมายเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความสับสนดังกล่าว จึงหันไปพิจารณาถึงระดับหรือขอบเขตของการป้องกัน ระดับของการป้องกันอาชญากรรมได้ประยุกต์มาจากระดับการป้องกันของสาธารณสุข เพื่อนำมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรม โดยได้แบ่งระดับของการป้องกันออกเป็น 3 ระดับ คือ

การป้องกันระดับแรกในทางสาธารณสุข หมายถึง การป้องกันโรคติดต่อโดยเน้นสุขภาพอนามัย การปลูกฝืนนิสัย การระวังเรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้ สำหรับในทางของอาชญาวิทยา หมายถึง การปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะของกลุ่มคนที่มีปัญหา การป้องกัน การป้องกันระดับสองเกี่ยวข้องกับการคัดเลือกผู้เริ่มมีอาการป่วยออกจากผู้อื่นในทางอาชญาวิทยาเน้นที่การแยกเด็กหรือผู้ใหญ่ที่มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่ร้ายแรงเพื่อให้การเอาใจใส่โดยเฉพาะ

การป้องกันระดับสาม งานสาธารณสุขเน้นในเรื่องการบำบัดรักษาผู้ป่วยในทางอาชญาวิทยาเน้นในเรื่องการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด เพื่อมิให้กระทำผิดซ้ำอีก นอกจากนี้ได้แบ่งการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานในแง่ของการป้องกันที่สภาพแวดล้อมหรือที่ตัวอาชญากร หรือในแง่ของการป้องกันก่อนที่จะเกิดอาชญากรรมและหลังจากเกิดอาชญากรรมแล้ว โดยแบ่งเป็นการป้องกันทั้งทางตรงและทางอ้อม อดีตถึงปัจจุบันตำรวจไทยใช้แนวทางการทำงาน มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายเป็นหลัก พยายามจับกุมผู้กระทำผิดให้ได้จำนวนมาก แต่วิธีดังกล่าวไม่สามารถลดอาชญากรรมได้ ต่อมาตำรวจเริ่มมองเห็นความจริงว่าการทำงานเพียงลำพังโดยปราศจากความร่วมมือจากประชาชน ไม่อาจทำให้งานตำรวจประสบความสำเร็จได้ ต่อมาในปี 2531 ตำรวจไทยจึงใช้แนวทางการบังคับใช้กฎหมาย ควบคู่กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ แต่ยังไม่สามารถทำให้อาชญากรรมลดลงได้ ตรงกันข้าม อาชญากรรมในประเทศไทยยังคงสูงอย่างต่อเนื่อง ภาพลักษณ์ของตำรวจในสายตาประชาชนยังไม่มีดี ตำรวจยังคงมีต้นทุนทางสังคมต่ำอยู่เช่นเดิม สะท้อนให้เห็นว่าทิศทางการทำงานของตำรวจไทยกำลังเดินไปในทางที่ไม่ถูกต้อง

ตำรวจไทยไม่ใช่เป็นตำรวจประเทศเดียวที่ประสบปัญหา แต่ตำรวจในประเทศที่ใช้แนวทางการทำงาน มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายเป็นหลักจะประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ปัญหานี้เกิดขึ้นกับตำรวจในสหรัฐอเมริกา เมื่อศตวรรษที่ 19 ที่ใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด จับกุมผู้กระทำความผิดในพื้นที่ต่าง ๆ ได้จำนวนมาก แต่อาชญากรรมไม่ลดลง ต่อมาการศึกษาวิจัยหาแนวทางการทำงานใหม่ที่มีประสิทธิภาพ กระทั่งค้นพบ Community Policing หรือทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เป็นทฤษฎีที่พลิกโฉมหน้าวงการตำรวจของสหรัฐอเมริกาและวงการตำรวจโลกให้ตำรวจเปลี่ยนทิศทางการทำงานจากการเป็นผู้ใช้อำนาจบังคับใช้กฎหมายกับประชาชนเป็นการหันหน้าเข้าหาประชาชน ทำหน้าที่ปกป้องและให้บริการ สร้างความคุ้นเคยให้ความจริงใจ จนได้รับความไว้วางใจจากประชาชน เมื่อประชาชนไว้วางใจ ก็จะให้ข้อมูลให้ข่าวบอกปัญหาและความต้องการให้ตำรวจทราบจากนั้นตำรวจกับประชาชน ก็จะร่วมมือกันแก้ปัญหาให้ตรงตามความต้องการ การทำงานโดยใช้ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ทำให้สถานการณ์ของตำรวจสหรัฐอเมริกาค่อย ๆ ดีขึ้นเป็นลำดับ

องค์กรตำรวจต้องเริ่มเปลี่ยนแปลงตัวเองจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปราบปรามเป็นหลักมาเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปกป้องและให้บริการเป็นหลักเปลี่ยนเป้าหมายจากการจับกุมให้ได้จำนวนมาก ๆ เพื่อต้องการลดอาชญากรรมเป็นมุ่งลดความหวาดระแวงภัยของประชาชน โดยตำรวจต้องทำงานให้ครบทั้ง 5 ทฤษฎี คือ 1) ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Approach) โดยทำหน้าที่จับผู้ร้าย 2) ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relations) ทำหน้าที่เป็นเพื่อนของชุมชนช่วยลดความขัดแย้งและเพิ่มช่องทางการสื่อสารระหว่างตำรวจกับประชาชน 3) ทฤษฎีป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม (Crime Prevention Through Environmental Design หรือ C.P.T.E.D.) ทำหน้าที่เป็นนักวางแผนป้องกัน 4) ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการ 5) ทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory) ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจตราความเรียบร้อย เมื่อพบปัญหาให้รีบแก้ไขทันที ก่อนที่ปัญหาเล็ก ๆ จะลุกลามกลายเป็นเรื่อง 6) หลักการพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน (สำนักข่าวพีเอ็นเอ็น, 2555 อ้างถึงใน ชัยณรงค์ เจริญไชยเนาว์, 2556)

กองบังคับการปราบปรามมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและควบคุมอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้อยู่ในระดับที่ไม่กระทบต่อการดำรงชีวิตปกติของประชาชนในสังคมจำเป็นต้องตระหนักและเพิ่มบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้มากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับกับความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้ตำรวจมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาการก่อการร้ายและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ

แนวทางการแก้ไขปัญหอาชญากรรมที่ถูกต้องและได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิผลดี คือ การมุ่งเน้นการป้องกันมากกว่าการปราบปรามอาชญากรรม การป้องกันไม่ให้เกิดเหตุขึ้นจะมีผลดีมากกว่า การมุ่งสืบสวนจับกุมคนร้ายมาลงโทษหลังจากที่เกิดเหตุแล้ว

แนวความคิดและการปฏิบัติงานในการป้องกันอาชญากรรมมุ่งเน้นที่การบังคับใช้กฎหมาย การตรวจท้องที่ การจัดสายตรวจ การจัดเขตตรวจ เน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ลดช่องโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย มุ่งการเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องใช้พัฒนา เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการตรวจท้องที่ ซึ่งถือเป็นการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น ไม่มีความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นทั้งภาคีรัฐภาคเอกชนหรือแม้กระทั่งคนในชุมชนเอง ทำให้การป้องกันอาชญากรรมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ต่อมาเมื่อมีแรงกดดันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทำให้แนวทางการป้องกันอาชญากรรม มุ่งเน้นที่ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม มิใช่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น มีแนวคิดมุ่งเน้นที่ชุมชนมากขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เป็นแนวคิดที่เรียกว่า “ตำรวจชุมชนสัมพันธ์” ซึ่งแนวทางการดำเนินงานนี้เป็นแนวทางที่ถือเป็น “งานตำรวจเชิงรุก” (Proactive Policing) ต่อมาด้วยความพยายามของนักวิชาการจึงนำทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายและทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยสาระสำคัญของทฤษฎีนี้อยู่ที่การลดช่องโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรม ทั้ง 3 ทฤษฎีนี้จึงนำมากำหนดเป็นแนวทางป้องกันอาชญากรรมของกองบังคับการปราบปรามในศตวรรษที่ 21

ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมมี 3 แนวทาง คือ (ณรงค์ บำรุงรัตน์, 2535, หน้า 22-25) ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์และการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม

1. ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย

โดยไม่จำเป็นต้องร้องขอความช่วยเหลือจากประชาชนโดยตรง โดยให้ความมั่นใจได้ว่าตำรวจสามารถปฏิบัติงานด้านป้องกันอาชญากรรมได้โดยเอกเทศทฤษฎีนี้เกิดขึ้นกลางศตวรรษที่ 19 โดยมีความเชื่อว่า การปรากฏตัวของตำรวจบ่อย ๆ ย่อมมีผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมมิให้กระทำผิดเพราะเกรงกลัวต่อการจับกุมจึงมุ่งกระจายกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่ที่มีสายตรวจแต่งเครื่องแบบให้เห็นเด่นชัดได้ง่ายและปฏิบัติงานตรวจทันทีโดยสม่ำเสมอเพื่อเป็นการลดช่องโอกาสของผู้ที่จะกระทำผิดและตามแนวความคิดนี้จึงให้ความสำคัญกับตำรวจสายตรวจเป็นอันมากและกำหนดอัตราส่วนของตำรวจต่อประชาชนในจำนวนที่เชื่อว่าพอเพียงกับการรับมือกับปัญหาอาชญากรรม

วิลสัน และแม็กเลเรน (Wilson & McLaren, 1973 อ้างถึงใน ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2531, หน้า 191) ศึกษาการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจตามทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย โดยได้กำหนด

ยุทธวิธีตำรวจขึ้นภายในแนวทฤษฎีนี้ เป็นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชญากรรมเพราะความเกรงกลัวการจับกุมจึงเป็นหลักการในเรื่องของการตรวจท้องที่ การตั้งดูยาม การตั้งจุดตรวจ ดำเนินตรวจ รวมทั้งการจัดยามเฝ้าสถานที่สำคัญ การปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ก็ควรจะต้องแต่งเครื่องแบบที่เรียบร้อยทะมัดทะแมงสมบูรณ์แบบยานพาหนะลักษณะที่เห็นได้เด่นชัด เพื่อเป็นการข่มขวัญอาชญากร การออกตรวจอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง อันสร้างความมั่นใจให้ชุมชนว่ามีตำรวจอยู่ทั่วไปและตลอดเวลา สำหรับเครื่องมือที่จะใช้ในการสื่อสารกับประชาชนนั้นจึงมีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียวที่เรียกว่า “การประชาสัมพันธ์” ซึ่งมุ่งหมายในการเสริมสร้างความเข้าใจและก่อให้เกิดสาธารณชนมุ่งสนับสนุนต่อต้านตำรวจ

2. ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์

ในราวทศวรรษที่ 1920 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับ “ตำรวจชุมชนสัมพันธ์” ได้รับการพัฒนาขึ้นเกิดเป็นทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ โดยมีรากฐานแนวความคิดและผลการวิจัยของนักอาชญาวิทยา กลุ่มชิคาโก หรือสำนักนิเวศวิทยาอาชญากรรมภายใต้การนำของ พาร์ค (Park, 1925 อ้างถึงใน สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์, 2532, หน้า 12-13) ซึ่งทฤษฎีนี้ได้พยายามมุ่งใจให้นักอาชญาวิทยาทั้งหลายเห็นความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมของเมืองที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของอาชญากร ต่อมาความคิดเหล่านี้ได้แพร่หลายได้รับความสนใจและรวมตัวกันทำวิจัยในเรื่องนี้อย่างแพร่หลายจากการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ถาวรตามลักษณะพื้นที่ บริเวณใดที่ขาดระเบียบในสังคมหรือเกิดมลภาวะแตกแยกของกลไกทางสังคมที่มีหน้าที่ำจุณความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือขาดความร่วมมือร่วมใจตลอดจนกำลังใจของสมาชิกในสังคมก็จะก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ง่ายและมีสถิติสูงกล้าพื้นที่อื่นจากแนวความคิดนี้เอง ต่อมาได้เกิดแนวความคิดที่เรียกว่า “หมู่บ้านในเมือง” (Urban Village) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในสังคม โดยจัดสภาพพื้นที่ในชุมชนให้มีลักษณะเอื้ออำนวยต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของคนในชุมชนต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาและป้องกันอาชญากรรมได้มากขึ้น

ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์เป็นการจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าจะในระดับเมือง ชุมชน หรือละแวกบ้านให้มีลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุมและสังเกตตรวจตรา ไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล มุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมและให้ปรับบทบาทตำรวจเสียใหม่ โดยทำหน้าที่เป็นผู้วางแผน สนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชน

หลักใหญ่ใจความของแนวคิดชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมก็คือการจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าในระดับเมือง ชุมชน หรือละแวกบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างงานบุคคลง่ายต่อการควบคุม สังเกตตรวจตราโดยไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล รวมทั้งมุ่งสนับสนุน

ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ทั้งนี้ควรได้รับความร่วมมือจากประชาชนด้วยซึ่งสามารถดำเนินการได้ 3 แนวทาง ประกอบกัน คือ (สวัคดี อมรวิวัฒน์, 2532, หน้า 12-13)

1. การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ภาพพจน์ของตำรวจที่แสดงต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานราชการและกลุ่มบุคคล เช่น ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา พ่อค้า ประชาชนทั่วไป ปรากฏออกมาดี โดยตำรวจจะต้องสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ นโยบาย และระเบียบวิธีการดำเนินงานของตำรวจ ในการที่จะให้บริการประชาชน บังคับการใช้กฎหมายให้เป็นไปตามหน้าที่ของตำรวจ และสร้างความมั่นใจว่าตำรวจจะรักษากฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเที่ยงธรรมเสมอภาค

2. การให้บริการแก่ชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการให้ความรู้แก่ประชาชนหรือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนนั้น ๆ ได้แก่ โครงการอบรมเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมต่าง ๆ โครงการอาสาสมัครแจ้งข่าวอาชญากรรม โครงการตรวจเยี่ยมประชาชน สอบถามปัญหาทุกข์สุขที่ตำรวจพอจะช่วยให้

3. การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับประชาชน สโมสร สมาคม หรือองค์กรสาธารณกุศลต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน หรือช่วยแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง นอกจากนี้ ยังมีแนวทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นแนวความคิดรวมระหว่าง ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย และทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ โดยมีหลักมุ่งลดช่วงโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรม

อย่างไรก็ดีแนวคิดนี้ไม่ได้มองข้ามบทบาทของตำรวจท้องที่ทั้งหมด ตามแนวคิดนี้ตำรวจจะมีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผน สนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม กล่าวคือ ตำรวจตามแนวความคิดนี้จะไม่มีสภาพเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการป้องกันอาชญากรรม นอกจากนี้ข้อเสนอที่ตามมาคือ การยกเลิกตำรวจสายตรวจที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลานานโดยปริยาย ดังนั้น ถ้ามีการประยุกต์ใช้มาตรการและแนวคิดชุมชนสัมพันธ์ได้พยายามแสวงหาคำตอบสำหรับการป้องกันอาชญากรรมย่อมได้รับผลกระทบกระเทือนอย่างมาก เนื่องจากต้องศึกษาเพื่อปรับใช้และกำหนดบทบาทใหม่หมด ซึ่งอาจก่อให้เกิดแรงต้านทางอย่างหนักจากตำรวจระดับปฏิบัติการ แนวคิดชุมชนสัมพันธ์ได้พยายามแสวงหาคำตอบสำคัญการป้องกันอาชญากรรมในปัจจุบัน โดยมุ่งลดช่องว่างและโอกาสของการประกอบอาชญากรรมที่เกิดในชุมชน ซึ่งนับว่าได้มีคุณค่ายิ่ง

3. ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม

เกิดขึ้นจากเหตุผลจากสภาพของความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเพิ่มขึ้นของประชากรในสังคมที่เปลี่ยนมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม สภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคมแบบต่างคนต่างอยู่ การแยกตัวของชุมชนของบุคคล ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าไม่มีความมั่นคงในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ทำให้เกิดความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยว ลักษณะดังกล่าวนำไปสู่การทำให้เกิดผลร้ายต่อสังคมโดยรวม เป็นการกร่อนทำลายโครงสร้างของความสัมพันธ์ภายในชุมชน สมาชิกภายในชุมชนต่างปล่อยปละละเลยต่างคนต่างเอาตัวรอดไม่สนใจต่อการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ทำให้ในที่สุดปัญหาอาชญากรรมจึงกลายเป็นความรับผิดชอบของตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียว ความปลอดภัยของสมาชิกชุมชนจึงอยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526, หน้า 17)

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมเป็นความพยายามของนักวิชาการที่จะนำแนวความคิดทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายและทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยสาระสำคัญของทฤษฎีนี้อยู่ที่การลดช่องโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรมภายใต้เงื่อนไขสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม รวมทั้งความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมภายใต้กรอบกฎหมายซึ่งตราขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมด้วย

สำหรับแนวทางหลักของการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมมี 2 แนวทาง คือ แนวทางแรก การกล่อมเกลามาและปลูกฝังจิตสำนึกสำหรับบุคคลจัดเป็นแผนระยะยาว ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลายสถาบันทางครอบครัว เริ่มจากครอบครัว สถาบันการศึกษา ศาสนาและการเมือง และจำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

แนวทางที่สอง การจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อขัดขวางการละเมิดกฎหมาย คือ เป็นแผนเร่งด่วนและต่อเนื่อง ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ 2 มิติและมีมาตรการรองรับกล่าวคือ

มิติที่ 1 สภาพแวดล้อมรูปธรรม

1. ระดับชุมชนเป็นมาตรการการวางผังเมืองและชุมชนการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง การออกแบบอาคารและการสลักหมายเลขบนทรัพย์สิน
2. ระดับบ้านเรือน เป็นมาตรการความมั่นคงของประตูหน้าต่าง การใช้สัญญาณเตือนภัย การใช้อุปกรณ์เปิดปิด เครื่องใช้ไฟฟ้าและอื่น ๆ

มิติที่ 2 สภาพแวดล้อมนามธรรม

1. มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย
2. มาตรการสายตรวจประชาชน
3. มาตรการตรวจตราบ้านเมือง

จากการศึกษาของ อัลแมน (Altman, 1968 อ้างถึงใน ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526, หน้า 43) เกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมรูปธรรมมีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมได้อธิบายว่า ไม่ว่ามนุษย์หรือสัตว์ต่างทำเครื่องหมายในสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นสัญลักษณ์แสดงสิทธิในความเป็นเจ้าของ และต่อสู้เพื่อป้องกันตนเองจากผู้รุกราน สำหรับในสังคมมนุษย์ดังกล่าวแบ่งตามลักษณะการครอบครองของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลได้ 3 ประเภท คือ พื้นที่ปฐมนิคม ได้แก่พื้นที่ครอบครองโดยสังคมที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าไปได้โดยชอบธรรม ภายใต้ขอบ เขตที่กำหนดไว้ ได้แก่ สวนสาธารณะ โรงพยาบาล โรงมหรสพ พื้นที่ทุติยภูมิ ได้แก่ พื้นที่เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ปฐมนิคมและพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ ตรอกซอย ย่านที่อยู่อาศัย เป็นต้น

การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนเพื่อป้องกันอาชญากรรมในปัจจุบันไม่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานรัฐบาลอย่างเพียงพอจึงมักเกิดปัญหาอาชญากรรมในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากผังเมืองและชุมชนอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต และพฤติกรรมของพลเมืองทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกอาชญากรรมมักอาศัยช่วงโอกาสในสภาพแวดล้อมประกอบอาชญากรรมจึงทำให้ประชาชนผู้ใช้ประโยชน์พื้นที่ในชุมชนต้องพึ่งพาเมตตาธรรมของผู้ออกแบบผังเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และลักษณะการจัดสภาพชุมชนก็มีผลต่อการเพิ่มหรือลดอาชญากรรมด้วย

สภาพแวดล้อมระดับบ้านเรือน การจัดสภาพแวดล้อมระดับบ้านเรือนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ได้แก่ ประตูหน้าต่างควรเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์สำหรับรักษาความปลอดภัยโดยเฉพาะกุญแจที่มีคุณภาพเพราะจะทำให้การทำลายหรือสะเดาะกระทำได้ยากยิ่งขึ้นและคนร้ายต้องใช้เวลานานเสี่ยงต่อบุคคลอื่นจะพบเห็นและหน้าต่างควรปิดเสมอในเวลากลางคืน หน้าต่างบานเกล็ดควรติดไว้สำหรับหน้าต่างชั้นบนและอยู่ในทิศทางไม่ลับตาคนควรติดตั้งสัญญาณขโมยและติดเหล็กดัดเพื่อความแข็งแรงให้แก่ประตูหน้าต่าง

การจัดสภาพแวดล้อมตามนามธรรม ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการป้องกันอาชญากรรมวิธีหนึ่งเพราะเป็นบทบาทและความรับผิดชอบร่วมกันของชุมชนในการสอดส่องดูแลความปลอดภัยภายในชุมชนที่อยู่อาศัยของตน ตลอดจนแจ้งเหตุด่วน เหตุร้ายแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจมาตรวจการในการป้องกันอาชญากรรม ได้แก่

1. เพื่อนบ้านเตือนภัย เป็นการรวมตัวของประชาชนชาวเมืองประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงทศวรรษที่ 1960 โดยมีหลักดำเนินการ สมาชิกอาสาสมัครในโครงการเพื่อนบ้านเตือนภัยจนแบ่งกลุ่มพื้นที่รับผิดชอบและเลือกตั้งบุคคลขึ้นทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มเพื่อประโยชน์ในการติดต่อประสานงานสมาชิกอาสาสมัครจะช่วยเหลือกันสังเกตสอดส่องและแจ้งพฤติกรรมบุคคล ยานพาหนะหรือสภาวะการณ์ที่น่าสงสัยไปยังตำรวจท้องที่และเพื่อนบ้านโดยอาศัยการติดต่อทางโทรศัพท์เป็นหลัก สำหรับตำรวจท้องที่นั้น นอกจากจะช่วยวางแผนดำเนินการแล้ว ยังมีบทบาท สำคัญในการให้

ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีของคนร้ายและแนะนำสมาชิกถึงวิธีที่เหมาะสม ในการให้ความคุ้มครอง ครอบครัวและทรัพย์สินจากโจรภัย มีการจัดทำจุลสาร เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะอาชญากรรม ประเภทและลักษณะพื้นที่เป้าหมายของอาชญากรรม แผนประทุษร้ายของคนร้ายตำหนิ รูปพรรณ และภาพถ่ายอาชญากรรมที่หลบหนี รวมทั้งคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อื่น ๆ

2. สายตรวจประชาชน เป็นโครงการที่นำมาใช้กับที่พักอาศัย แพลต หรือสถานที่ที่เช่นนี้ มีบริเวณทางหน้าห้องพัก ทางขึ้นบันได ภายในลิฟท์ หรือแม้แต่บริเวณลานจอดรถซึ่งปราศจากผู้รับผิดชอบโดยตรง จึงเป็นโอกาสที่อาชญากรแต่ละประเภทจะฉวยโอกาสประกอบอาชญากรรมได้ง่าย ดังนั้น การเคหะของมหานครนิวยอร์ก ได้คัดเลือกอาสาสมัคร 11,000 คน ซึ่งพักอาศัยในอาคารเคหะแบ่งพื้นที่เขตการรับผิดชอบจากบริเวณทั้งหมดของอาคาร 650 หลัง โดยมีหลักดำเนินการ คือ อาสาสมัครหน้าที่หมุนเวียนกันรับผิดชอบตรวจตราในเขตพื้นที่ของตน สังเกตบุคคลยานพาหนะและอาคารสถานที่ที่ผิดปกติ ดูแลความเรียบร้อยภายนอกให้แก่สมาชิก ในชุมชน และในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ก็ยังสามารถทำความคุ้นเคยกับเพื่อนบ้านของตน ในย่านนั้น ๆ ได้อีกด้วยเป้าหมายร่วมกันของอาสาสมัครเหล่านี้ก็คือ ช่วยกันสร้างชุมชนของตนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมให้มากที่สุดส่งเสริมความสัมพันธ์ และความอบอุ่นในชุมชน รวมทั้งเกื้อกูลซึ่งกันและกันในด้านต่าง ๆ เมื่ออาสาสมัครตรวจพบสถานการณ์ที่น่าสงสัยเกิดขึ้นในบริเวณใด หน้าที่ของสายงานตรวจอาสาสมัครก็คือ การโทรศัพท์แจ้งเหตุกับตำรวจท้องที่หรือสายตรวจรถวิเทศโดยเร็วจากนั้นก็รอรับตำรวจเมื่อมาถึงสถานที่เกิดเหตุพร้อมทั้งให้ข้อมูลขั้นต้นให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจหากมีความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของเพื่อนบ้าน อาสาสมัครอาจพิจารณาดำเนินงานกระจายช่วยพร้อมทั้งแจ้งแนวทางที่ควรปฏิบัติสำหรับสมาชิกในละแวกบ้านที่ตนรับผิดชอบ ตลอดจนประสานงานกับสายตรวจอาสาสมัครของชุมชนใกล้เคียงอีกด้วย

3. ตรวจตราบ้านเรือน เป็นโครงการประชาชนช่วยจำกัดอาชญากรรมในเมือง Lima รัฐ Ohio และเมือง Kalamazoo รัฐ Michigan ซึ่งเป็นชุมชนที่ยังไม่มีการประยุกต์ใช้มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัยและมาตรการสายตรวจประชาชน โดยมีหลักดำเนินการคือ เพื่อนบ้านในละแวกบ้านใกล้เคียงจะช่วยเป็นหูเป็นตาแทนกันในเรื่องที่เพื่อนบ้านใกล้เคียงเดินทางไปธุรกิจ หรือพักผ่อนต่างจังหวัด โดยเฉพาะไม่มีคนดูแลบ้าน ซึ่งนอกจากเพื่อนบ้านจะเป็นหลักในการช่วยเหลือใจใส่ในการดูแลเคหะสถานแล้วยังสามารถร้องขอให้ตำรวจช่วยตรวจตราเพื่อส่งเสริมการดูแลของเพื่อนบ้านได้ด้วย

การป้องกันอาชญากรรมโดยจัดการสภาพแวดล้อมจึงมิได้หมายถึงการป้องกันตนเองแบบโดดเดี่ยว โดยอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานของชุมชนด้วย ประชาชนต้องเป็นฝ่ายจัดตั้งโครงการต่าง ๆ ขึ้นเองรวมทั้งรวมตัวกันเอง

รวมทั้งโครงการที่อยู่อาศัย การออกแบบและจัดระเบียบผังเมืองหรือชุมชนที่อยู่อาศัยในลักษณะที่เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนอีกด้วย

การจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าระดับเมือง ชุมชน หรือในกลุ่มบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุมสังเกตตรวจตราโดยไม่ล่วงล้ำสิทธิ เสรีภาพส่วนบุคคล มุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของตนเองและของบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมเป็นวิธีการที่ใช้ประชาชนเป็นแกนนำในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในส่วนของตำรวจก็มีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผนสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมตามหลักชุมชนสัมพันธ์ (Community Relations Approach) งานป้องกันอาชญากรรมถือว่าเป็นงานหลักของตำรวจและมีความสำคัญยิ่งกว่าการสอบสวนโดยให้ความสำคัญกับยุทธวิธีของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมที่มุ่งไปที่การตรวจท้องที่หรือการลดตระเวนจนได้รับการขนานนามว่าเป็นกระดูกสันหลังของงานตำรวจ

นอกจากนี้ ยังมีการใช้หลักการปรากฏตัวของตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจให้ครอบคลุมทั้งชุมชน โดยมีตำรวจสายตรวจเพื่อตรวจท้องที่ในชุมชนนั้น ๆ การปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลต่อการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมและช่วยป้องกันอาชญากรรมเพราะผู้ที่กระทำความผิดมีความเกรงกลัวต่อการจับกุม การตรวจท้องที่สม่ำเสมอและต่อเนื่องจะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกมั่นคงและอบอุ่น คิดว่าตัวเองได้รับการคุ้มครองและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินงานตรวจท้องที่หรือสายตรวจท้องที่มีลักษณะทั้งงานประจำและงานเฉพาะกิจ โดยในงานประจำตำรวจสายตรวจมักได้รับการมอบหมายให้มีพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันและระงับเหตุร้ายภายในระยะเวลาที่กำหนดให้แต่ละผลัดที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนลักษณะงานเฉพาะกิจก็คือตำรวจสายตรวจในเขตทุกพื้นที่ คือ กำลังหลักพร้อมที่จะปรากฏตัว รวมตัวในทันทีเมื่อได้รับคำสั่งจากศูนย์บัญชาการ เพื่อการปฏิบัติงานเฉพาะกิจเร่งด่วน

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมเป็นการนำกฎหมายและชุมชนสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมเพื่อลดช่องโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรม

ปัญหาของอาชญากรรมที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ พอสรุปได้ คือ

1. มุ่งลดช่องโอกาสสำหรับประกอบอาชญากรรมในสภาพแวดล้อมแต่ไม่ได้ละเลยความสำคัญของตัวบุคคลซึ่งมีแนวโน้ม หรือสำนึกที่จะละเมิดหรือไม่ละเมิดกฎหมาย
2. มีความเพียงพอในการควบคุมอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม

3. มีคุณค่าทางปฏิบัติอยู่ในระดับสูง รวมทั้งส่งเสริมหลักของศีลธรรมและมนุษยธรรม
4. มุ่งสนับสนุนการรวมตัวและสัมพันธภาพระหว่างสุจริตชนในสังคมเพื่อให้เกิดแรงด้าน
สุจริตชน ซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยโดยอาศัยวิธีการที่อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย
5. กำหนดนิยามของกฎหมายไว้เฉพาะกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของ
ประชาชนจำนวนมากที่สุดได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการบัญญัติกฎหมายขึ้น

สาระสำคัญของทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม สรุปแล้วพิจารณาได้

4 ประการ คือ

ประการที่ 1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสำนึกไม่ละเมิดกฎหมายกับสภาพแวดล้อมขัดขวาง
การละเมิดกฎหมายก่อให้เกิดพฤติกรรมไม่ละเมิดกฎหมาย

ประการที่ 2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสำนึกละเมิดกฎหมายกับสภาพแวดล้อมขัดขวาง
การละเมิดกฎหมายก่อให้เกิดพฤติกรรมพยายามละเมิดกฎหมาย

ประการที่ 3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสำนึกไม่ละเมิดกฎหมายกับสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย
ต่อการละเมิดกฎหมายก่อให้เกิดพฤติกรรมไม่ละเมิดกฎหมายแฝง

ประการที่ 4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสำนึกละเมิดกฎหมายกับสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อ
การละเมิดกฎหมายก่อให้เกิดพฤติกรรมละเมิดกฎหมาย

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อมมากเพราะถ้าหากจัด
สภาพแวดล้อมให้แข็งแกร่งสามารถที่จะขัดขวางการละเมิดกฎหมายได้โดยสมบูรณ์การกระทำที่ไม่
สำเร็จในทางตรงกันข้ามหากจัดสภาพแวดล้อมไม่สมบูรณ์ก็อาจจะทำให้พฤติกรรมไม่ละเมิด
กฎหมายเปลี่ยนไปเป็นพฤติกรรมละเมิดกฎหมายแฝงและนำไปสู่พฤติกรรมละเมิดกฎหมายหรือ
การกระทำผิดอาญาได้ในที่สุด

ทฤษฎีการปราบปรามอาชญากรรมมี 2 แนวทาง คือ (พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์, 2550)
ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชนและทฤษฎีหน้าตาแตกต่าง

4. ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน คือ หลักการทำงานของตำรวจสมัยใหม่ที่มีลักษณะเป็นส่วนเพิ่มเติม
และปรับเปลี่ยนให้กับการทำงานตำรวจแบบเดิมที่มุ่งเพียงการมีสายตรวจป้องกันแก้ไขเหตุร้ายและ
สืบสวนจับกุมคนร้าย แต่เป็นการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ระหว่างตำรวจผู้รับใช้ชุมชนกับ
ชุมชนซึ่งต้องเข้าหาและต้องทำงานร่วมกันกับประชาชนในการปกป้อง รักษา คุ้มครอง และ
ให้บริการประชาชนเพื่อความสงบสุขของสังคม (บุญสืบ ไพรเดือน, 2554)

หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

ข้อแรก คือ ตำรวจเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนเกาะติดพื้นที่อย่างทั่วถึง

ข้อที่สอง คือ ตำรวจนำชุมชนและหน่วยงานอื่นแก้ต้นเหตุอาชญากรรม หรือความไม่เป็นระเบียบในชุมชน

หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน 2 ข้อ ดังกล่าว แยกย่อยได้ 10 หลักการดังนี้

1. การนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นแนวคิดหรือกลยุทธ์หลักในการทำงาน (Core Strategy) มีการกำหนดแนวคิดหลักในการทำงานร่วมมือกับประชาชนหรือให้ประชาชน ศรัทธาหรือใช้พลังมวลชนมาร่วมแก้ปัญหาอาชญากรรม มีนโยบายยุทธศาสตร์ในการนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไปกำหนดหรือนำไปใช้เป็นหลักทำงาน
2. การกระจายอำนาจให้ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน (Decentralized) จะต้องได้รับการกระจายอำนาจหรือมีอำนาจในการนำเสนอในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนให้ได้มากที่สุด
3. การเกาะติดพื้นที่และกระจายความรับผิดชอบให้ตำรวจแต่ละพื้นที่ (Fixed Geographic & Accountability) การกระจายอำนาจให้แบ่งรับผิดชอบพื้นที่เป็นระยะเวลานาน ๆ เช่นจะไม่เปลี่ยนสายตรวจแต่ละผลัดหรือแต่ละเขต บ่อยจนทำให้ตำรวจสายตรวจไม่มีความคุ้นเคยหรือชาวบ้าน “ไม่เชื่อใจ” หรือเห็นตำรวจเป็นคนแปลกหน้า โดยควรจัดตำรวจแบบ “เกาะติดพื้นที่” สร้างความคุ้นเคย
4. ใช้พลังความร่วมมือของประชาชนและอาสาสมัคร (Volunteers) มุ่งเน้นให้มีการใช้ความร่วมมือจากประชาชนในรูปของการเป็นอาสาสมัครในรูปแบบต่าง ๆ
5. ใช้ผู้สนับสนุน (Enhancer) ตำรวจจะต้องหาความร่วมมือในการสนับสนุนงานตำรวจจากชุมชนและองค์กรปกครองในพื้นที่
6. การบังคับใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาชุมชน (Law Enforcement) ตำรวจมีหน้าที่ในการรักษาความสมดุลระหว่าง การบังคับใช้กฎหมายหรือการจับกุมกับความร่วมมือของชุมชนในการแก้ไขต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรมหรือความไม่เป็นระเบียบของชุมชน
7. เน้นป้องกันปัญหาอาชญากรรมมากกว่ารอให้เกิดเหตุ (Proactive Crime Prevention) สนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเอง โดยใช้เทคนิคแก้ต้นเหตุปัญหา
8. ใช้เทคนิคแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นการระดมความร่วมมือระหว่างตำรวจกับชุมชนเป็นการคิดแก้ปัญหา นอกกรอบความคิดการทำงานแบบเดิมของตำรวจ

9. การเป็นหุ้นส่วนและสร้างความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน (Partnerships)

ตำรวจและประชาชนในชุมชนต้องร่วมกันสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับความเดือดร้อนหรือความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมและให้ชุมชนร่วมใช้เทคนิคแก้ปัญหาเพื่อร่วมแก้ต้นเหตุปัญหาความเดือดร้อนจากอาชญากรรมดังกล่าว

10. ตำรวจต้องบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Integration) ในการบังคับใช้กฎหมายหรือแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโดยเฉพาะการแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา (ไม่ใช่เพียงแค่การจับคนร้าย) หลายกรณี ตำรวจไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงจะเข้าไปจัดการได้เช่นหอพักที่เป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นติดยาเสพติดเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์หรือประชาสงเคราะห์มีหน้าที่ตามกฎหมายโดยตรงในการจัดระเบียบ หรือการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณที่เกิดเหตุชิงทรัพย์หรือข่มขืนเสมอ ๆ เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การถอนใบอนุญาตให้บุคคลที่มีพฤติกรรมลักเล็กขโมยน้อยมีและใช้อาวุธปืนเป็นอำนาจของนายทะเบียนอาวุธปืนคือนายอำเภอท้องที่ (ต่างจังหวัด) การอนุญาตให้รถรับขายสุราตามงานเทศกาลหรืองานรื่นเริงต่าง ๆ ที่เป็นต้นเหตุให้วัยรุ่นซื้อสุราได้ตลอดเวลา นำไปสู่เหตุทำร้ายร่างกาย เป็นอำนาจของสรรพสามิตที่หายส่วนมากเป็นรถจักรยานยนต์ใหม่ที่ยังไม่ได้รับป้ายทะเบียนจากหน่วยงานขนส่งทางบกและสถานที่ที่หายมากที่สุดคือตลาดนัด ที่ฝ่ายพาณิชย์จังหวัดมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขอนุญาตให้เปิดตลาดนัดได้ดังนี้ เป็นต้น

การจะรู้ว่าหน่วยตำรวจใดเป็น “ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน” เท่าใด หรือวัดระดับของการนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไปใช้ หรือวัด “ความเป็นตำรวจผู้รับใช้ชุมชน” มีเกณฑ์ในการวัดจากการทำงานของตำรวจ 5 ระดับ จากน้อยไปหามาก คือ

1. ตำรวจสนใจชุมชน เฉพาะเวลาประชาชนแจ้งความเท่านั้น
2. ตำรวจแนะนำการป้องกันอาชญากรรมแก่ชุมชน
3. ประชาชนแจ้งข่าวสารแก่ตำรวจเสมอ
4. ตำรวจนำชาวบ้านร่วมคิดร่วมทำแก้ปัญหาชุมชน
5. ชุมชนป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเองโดยตำรวจเป็นแกน/ สนับสนุน

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

ปรัชญาการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นปรัชญาในการทำงานแนวใหม่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า การที่ตำรวจกับชุมชนสร้าง “พันธมิตรในเชิงหุ้นส่วน” (Partnerships) ในการทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจต่อกัน (Trust) โดยใช้ความริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ย่อมสามารถแก้ไขปัญหอาชญากรรมต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึกลัวหวาดกลัวภัยอาชญากรรม สภาพความไร้ระเบียบ/ความเสื่อมโทรมทางสังคมและทางกายภาพในชุมชน

ราเดลท์ และคาร์เตอร์ (Radelet & Carter, 1994) ได้วิจัยพบว่า การตำรวจผู้รับใช้ชุมชนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. ค่าแถลงภารกิจ หน่วยงานตำรวจมีค่าแถลงภารกิจที่ชัดเจนหรือไม่ ได้ตระหนักถึงพันธมิตรเชิงหุ้นส่วนระหว่างตำรวจกับชุมชนหรือไม่
2. การกระจายอำนาจ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนได้รับมอบอำนาจในการพิจารณาแก้ไขปัญหามุมชนมากน้อยเพียงใด
3. การแก้ไขปัญหา การตรวจท้องที่ของสายตรวจ เป็นการตรวจลาดตระเวนไปตามสถานที่ต่าง ๆ หรือเป็นการตรวจเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหานั้นวันหนึ่ง ๆ ตำรวจสายตรวจตระเวนไปตามถนนหนทางเพื่อรอวิฤตเหตุให้ระงับเหตุ หรือ ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการแก้ไขปัญหานั้น
4. การมีส่วนร่วมของชุมชน ตำรวจได้พัฒนาเครื่องมือหรือกลไกให้ชุมชนได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เครื่องมือหรือกลไกเหล่านี้ ประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชนทราบหรือไม่ ประชาชนหรือผู้แทนชุมชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนนโยบายหรือไม่ ผู้บริหารให้ความสนใจมาร่วมประชุมพบปะกับประชาชนหรือผู้แทนชุมชนบ้างหรือไม่ หรือปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนเท่านั้น
5. ทักษะคดีที่ตำรวจมีต่อประชาชน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่บนสถานีตำรวจจะต้องมีทักษะคดีที่ดีต่อประชาชน กรณีรับแจ้งความทางโทรศัพท์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องชี้แจงแก่ผู้แจ้งให้รับทราบถึงแนวทางการปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงไป เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีความรู้สึกรับประชาชนในชุมชน
6. ระบบการจัดการ หน่วยงานตำรวจจะต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการให้สอดคล้องกับปรัชญาการตำรวจ การบังคับบัญชาระดับต่าง ๆ จะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน มีการปรับบทบาทหน้าที่ของสายตรวจตำรวจให้สามารถทำงานร่วมกับชุมชนในการแก้ไขปัญหานั้นได้สร้างระบบการประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนที่รับผิดชอบพื้นที่ปฏิบัติการกับสายตำรวจปกติได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารให้สอดคล้องกับภารกิจ หน่วยงานตำรวจจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศในการทำงานร่วมกับชุมชนอย่างจริงจัง
7. การประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัลจะต้องมีการปรับปรุงระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยวัดจากคุณภาพชีวิตของชุมชนที่ดีขึ้น มิใช่วัดจากสถิติตัวเลขการจับกุมหรือการออกใบสั่งจราจร พัฒนาระบบการให้รางวัลและประกาศชมเชยผู้มีผลงานดี เน้นการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบพื้นที่ทำงานระยะยาวเพื่อให้รู้จักชุมชน
8. การฝึกอบรม จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนให้มีความรู้ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหามุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหานั้น

9. การกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบ การพิจารณากำหนดชุมชนเป้าหมายเพื่อมอบหมายพื้นที่รับผิดชอบให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนตามสภาพความเป็นจริงของชุมชน มิให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนกับชุมชนเป้าหมาย

10. เจ้าหน้าที่ที่มาจากการเลือกตั้งฝ่ายการเมือง มีความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนหรือไม่ และให้การสนับสนุนมากน้อยเพียงใด

11. ปรัชญาในการทำงานหรือเป็นเพียงโปรแกรมพิเศษ การนำปรัชญาการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาใช้นั้น นำมาใช้เป็นปรัชญาการทำงานของหน่วยงานตำรวจทุกฝ่าย หรือเป็นเพียงโปรแกรมพิเศษของหน่วยตำรวจชุมชนสัมพันธ์หน่วยป้องกันอาชญากรรมเท่านั้น หากนำมาใช้เฉพาะหน่วยย่อยโอกาสที่จะสำเร็จเป็นไปได้ยาก กรณีมีการประชุมร่วมกับผู้แทนชุมชนเพื่อวิเคราะห์ปัญหาหรือกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาคือความรับผิดชอบของทุกฝ่ายที่จะต้องเข้าร่วม

12. สื่อมวลชน ท่าทีของสื่อมวลชนต่อหน่วยงานตำรวจในการนำปรัชญาการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาใช้แก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นอย่างไร สื่อมวลชนพิจารณาผลการทำงานของตำรวจจากดัชนีชี้วัดตัวใด สถิติอาชญากรรม ผลการจับกุมหรือสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนที่ดีขึ้น

13. การเลือกรูปแบบของการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนที่แตกต่างกันมาใช้ตามความเหมาะสม หน่วยงานตำรวจย่อมมีข้อแตกต่างกันในการนำรูปแบบของการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาใช้ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายและแก้ไขปัญหาชุมชนได้ดีที่สุดตามความเหมาะสม

5. ทฤษฎีหน้าตาแตกต่าง

เกิดขึ้นใน ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) โดย วิลสัน และเคลลิ่ง (Wilson & Kelling, 1982) นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน เคลลิ่ง (Kelling) กล่าวถึง ทฤษฎีหน้าตาแตกต่างว่า เป็นความคิดที่เจาะลึกไปถึงสิ่งที่ตำรวจสามารถปฏิบัติได้เพื่อลดความหวาดระแวงของประชาชน ลดอาชญากรรมธรรมดาและรวมทั้งลดอาชญากรรมที่รุนแรงด้วย ซึ่งอาจดูไม่มีเหตุผลในเชิงอาชญาวิทยาที่มุ่งศึกษาโดยการนำมาเทียบเคียงกัน แต่มีความหมายมากต่อผู้ปฏิบัติงาน

ทฤษฎีหน้าตาแตกต่าง หมายถึง ปัญหาเพียงเล็กน้อย ถ้าไม่ได้ตรวจสอบนานวันเข้าก็อาจจะกลายเป็นปัญหาใหญ่ได้หลักการของทฤษฎี อาจอธิบายได้จากสถานการณ์ตัวอย่าง ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ เมื่อตำรวจผู้ปฏิบัติพบเห็นอาคารที่กระจกหน้าต่าง ประตู ฝาบาน รั้ว ฯลฯ ต้องแตกหรือเสียหายจากการขว้างปา ทบตี ฟันสืสเปรย์ใส่ ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่ง หากอาคารนั้นมีผู้อยู่อาศัย ตำรวจควรสอบถามถึงสาเหตุความเป็นมา ถ้ารู้ตัวผู้กระทำผิดก็ต้องจัดการตามขั้นตอนของกฎหมาย หากไม่รู้ตัวผู้กระทำผิดก็ควรแนะนำให้ทำการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพปกติ แต่ถ้ากรณีอาคารที่เสียหายเป็นอาคารไร้ผู้อยู่อาศัยก็ควรติดต่อเจ้าของหรือผู้เกี่ยวข้องให้มาจัดการแก้ไข ทั้งนี้ด้วยเจตนา

ที่ไม่ต้องการปล่อยให้สิ่งเสียหายเบื้องต้นนั้นเป็นเหตุเชิญชวนให้มีการกระทำผิดซ้ำ เช่น บุกรุกเข้าไปก่ออาชญากรรมในอาคาร การปฏิบัติลักษณะนี้อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงที่ว่า ถ้าปล่อยให้มีการละเมิดกฎหมายโดยไม่จัดการก็ต้องละเมิดเพิ่มครั้งขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเห็นว่ามันเป็นไร แม้คนที่ไม่เคยคิดจะละเมิดมาก่อน ก็เกิดความรู้สึกคล้อยตามพลอยทำการละเมิดบ้าง โดยมักคิดให้เหตุผลผิด ๆ แก่ตนเองว่า การกระทำผิดอย่างนั้นเป็นความท้าทายยิ่งไปกว่านั้น เมื่อทำการละเมิดเรื่องเล็ก ๆ แล้วไม่เป็นไร ต่อไปก็จะหันไปทำการละเมิดเรื่องใหญ่ ๆ ที่ให้ผลเป็นความเสียหายมากกว่า นอกจากนี้ ความเสียหายและความเสื่อมโทรมที่เกิดจากฝีมือของนักทำลายที่ไร้เหตุผลยังมีส่วนทำให้ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎระเบียบและกฎหมายในสังคมเสื่อมถอยลงอีกด้วย เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งคือ เมื่อปล่อยให้ความเสียหายเพิ่มมากขึ้นกระทั่งมีสภาพเป็นแหล่งเสื่อมโทรม สุจริตชนคนดีก็มักหลีกเลี่ยงที่จะเข้าใกล้เกี่ยวข้องกับพื้นที่นั้น ๆ ในที่สุด พื้นที่ดังกล่าวก็ถูกยึดครองโดยกลุ่มมิจฉาชีพหรือกลุ่มคนผู้ชอบทำตัวถ่วงสังคม เหตุนี้ หลักปฏิบัติสำคัญอีกประการหนึ่งของทฤษฎีจึงกำหนดการดำเนินการของตำรวจด้วยการพยายามเปิดโอกาสให้ประชาชนคนดีเข้าครอบครองพื้นที่ให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อป้องกันการยึดครองของคนทุจริตไปในตัวด้วย แนวทางของทฤษฎีนี้ คล้ายกับคำพังเพยของไทยที่ว่า “ตัดไฟเสียแต่ต้นลม”

การดำเนินการตามแนวทางของทฤษฎีหน้าต่างแตกเป็นการปฏิบัติมุ่งจัดการความไร้ระเบียบ “ความไร้ระเบียบ” ในทางสังคมศาสตร์ หมายถึง ความไม่สุภาพ เกะกะและแสดงอาการคุกคาม/รบกวนการดำรงชีวิต โดยเฉพาะชีวิตคนในสังคมเมือง ซึ่งมีลักษณะต้องอยู่ต่อหน้าคนแปลกหน้ามากมายและอยู่ในสถานการณ์ที่ประชาชนต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อยในระดับต่ำ (Minimum Levels of Order) ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยเพื่อเปิดร้านค้าเพื่อให้บริการ เพื่อการจัดงานชื่นชมยินดีในโอกาสต่าง ๆ ทางวัฒนธรรม

จากประสบการณ์ของตำรวจผู้ปฏิบัติต่างยอมรับทั่วกันว่า ปัญหาอาชญากรรมส่วนใหญ่ ผู้กระทำผิด มักไม่ได้เริ่มต้นสร้างพฤติกรรมทางอาชญากรรมที่ร้ายแรงหรือคดีอุกฉกรรจ์โดยทันที แต่มักเริ่มต้นจากไม่ยึดถือระเบียบแบบแผน ไม่เคารพกติกาและไม่รักษาวินัยก่อนแล้วจึงขยายไปสู่การประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรงมากขึ้น นอกจากนี้ มีข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า คนร้ายหรือคนที่กระทำผิดโดยสันดานเหล่านี้ จะไม่จำกัดการทำความผิดเฉพาะเรื่องอาชญากรรมร้ายแรงเท่านั้น โดยมากคนเหล่านี้มักจะคิดในทางไม่รับผิดชอบต่อสังคม ลักษณะที่ว่า เรื่องใหญ่ยังทำได้แล้วเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แค่นี้จะไปสนใจทำไมกัน ดังนั้นจึงอาจจับรื้อฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร ส่งเสียงเอะอะโวยวายตามตรอกซอกซอย เมาสุราและเดินเกะกะระรานชาวบ้านเรื่องเหล่านี้ ตำรวจยุคเก่าอาจเห็นเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่น่ามีผลอะไร แต่ในความเป็นจริงประชาชนที่มีประสบการณ์โดยตรงเห็นเป็นเรื่องใหญ่ที่น่ากลัวและต้องการให้ตำรวจจัดการกับการกระทำดังกล่าวด้วยเหมือนกัน ถ้าตำรวจ

ไม่จัดการ เมื่อเกิดความไร้ระเบียบ ไม่เคารพกฎเกณฑ์กติกาของสังคมขึ้นมาก ๆ จะทำให้ประชาชนเกิดความหวาดระแวงกลัวภัยจะมาถึงตนนำไปสู่การเปิดช่องโอกาสให้เกิดการกระทำผิดพื้นที่ใดไร้ระเบียบมากถึงขนาดประชาชนคนดีไม่อาจครอบครองพื้นที่ได้ พื้นที่นั้นตำรวจก็ได้ชื่อว่าไม่สามารถครอบครองได้เช่นกัน เพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ตำรวจจะต้องขจัดความไร้ระเบียบและการไม่เคารพกติกาของสังคมด้วยวิธีคิดง่าย ๆ ว่าทำอะไรก็ได้เพื่อให้ประชาชนคนดีรู้สึกปลอดภัยในการใช้พื้นที่ ขณะเดียวกันก็จะทำให้คนร้ายรู้สึกหวาดระแวงในพื้นที่ดังกล่าวโดยอัตโนมัติ ซึ่งจะมีผลด้านการลดการเกิดอาชญากรรมที่นับเป็นคดี ๆ หรือ Index Crime เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฆ่าคนที่ตำรวจส่วนใหญ่ในมุมมองเดิมมักจะกังวล

ทฤษฎีต่าง ๆ ย่อมมีทั้งจุดเด่นและจุดด้อยจุดเด่นของทฤษฎีหน้าต่างแตกจะได้ผลดีในพื้นที่ที่มีการควบคุมได้ง่าย เช่น พื้นที่สถานีรถไฟใต้ดิน สถานีขนส่งหรือพื้นที่ชุมชนที่มีขอบเขตแน่นอน ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่สอดคล้องกับความคุ้นเคยในการปฏิบัติงานของตำรวจ คือ เป็นทฤษฎีจากบนลงล่าง (Top Down) และการดำเนินการตามหลักการของทฤษฎีนี้จะผลให้เห็นเป็นรูปธรรมเพราะอาชญากรรมร้ายแรงจะลดลงมากโดยอัตโนมัติในส่วนจุดด้อยของการดำเนินการตามหลักการของทฤษฎีนี้ก็มีอยู่หลายประการ เช่น จะมีปัญหากับความรู้สึกของประชาชนเพราะต้องเข้มงวดมากขึ้น ฉะนั้น การจัดการและการดำเนินการจึงต้องใช้เทคนิคสูง โดยผู้ปฏิบัติต้องเป็นตำรวจมืออาชีพที่มีทักษะมีประสบการณ์

Broken Windows Model เป็นรูปแบบใหม่ของกระบวนการทัศน์ตำรวจชุมชนยึดปรัชญาการทำงานในเชิงรุก “เน้นความสามารถในการแก้ปัญหาควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมาย” วิธีการนี้มองว่าประชาชนเป็นหุ้นส่วนในการควบคุมปัญหาอาชญากรรมและในขณะเดียวกันก็เป็นลูกค้าของตำรวจด้วย การแก้ปัญหาอาชญากรรมด้วยการทำงานร่วมกับชุมชนและอาศัยพลังชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดพันธกิจการปฏิบัติ ทำให้ตำรวจอยู่ในแนวหน้าตลอดมา

กลยุทธ์สำคัญของ Broken Windows Model เน้นให้ผู้กระทำผิดสำนึกผิดและรับผิดชอบ เสียความเสียหาย

1. เน้นความปลอดภัยสาธารณะ
2. ทำงานในชุมชน สำนักงานเป็นที่บริหารจัดการ
3. สร้างหุ้นส่วนในชุมชน
4. ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
5. บังคับเงื่อนไขอย่างจริงจัง
6. เน้นการวัดผลด้วยตัวชี้วัด
7. เน้นภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง

Broken Windows Model ได้เสนอแนะหลักการสร้างหุ้นส่วน (Partnership) ในชุมชน ดังนี้

1. สร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายจากเหยื่ออาชญากรรม และชุมชน
2. หุ้นส่วน เน้นจากกลุ่มเพื่อนบ้าน โรงเรียน กลุ่มธุรกิจ กลุ่มความเชื่อให้นำผู้กระทำความผิดเข้ารับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากกลุ่มเหล่านั้น
3. สร้างกระบวนการทำงานแบบเคียงบ่าเคียงไหล่กับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามธรรมดาในลักษณะหุ้นส่วนมุ่งเป้าที่ความปลอดภัยสาธารณะและความสงบสุข
4. เป็นหุ้นส่วนกับองค์กรเพื่อบริการชุมชนและบริการสังคมทั้งหลาย หน่วยงานบำบัดรักษาเสพติดและองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรเพื่อการฟื้นฟูและดูแลผู้กระทำความผิด
5. พัฒนาระบบการสื่อสารกับชุมชนให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเพื่อเพิ่มความร่วมมือจากชุมชนเป็นสำคัญ

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาเล็ก ๆ หรือปัญหาใหญ่ปัญหาบางอย่างจากเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ถ้าปล่อยปะละเลยจะกลายเป็นเรื่องใหญ่ ปัญหาบางอย่างที่อยู่ตรงหน้าถ้าไปตามแก้หรือแก้ไม่ถูกจุดไม่ถูกที่ปัญหาก็จะวนเวียนกลับมาใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญในการหาวิธีแก้ไขและต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง แม้ต้องใช้เวลาบ้างในการแก้ปัญหาแต่ก็จะเป็นการแก้ไขอย่างยั่งยืน

1. หลักการพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน งานตำรวจพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน หมายถึง หลักปฏิบัติตามความเป็นจริงที่ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานตำรวจให้เป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

- 1.1 สนับสนุนการแก้ปัญหาอาชญากรรมที่กระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน
- 1.2 ลดความรู้สึกลัวหวาดระแวงอาชญากรรม
- 1.3 จัดการแก้ไขความยุ่งยากเดือดร้อนอื่น ๆ ของชุมชน (รวมถึงการชี้ วิเคราะห์ และกล่าวถึงที่มาของปัญหาชุมชน)

- 1.4 การแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานและแนวทางของชุมชน
- 1.5 ตำรวจต้องปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนทุกชั้นตอน (มีการตรวจสอบการดำเนินการแต่ละขั้นตอนอย่างระมัดระวัง)

- 1.6 การปฏิบัติงานของตำรวจต้องมีคุณภาพและประชาชนมีความพึงพอใจถึงขั้นกำหนดเป็นมาตรฐานได้

วิธีดำเนินการ

ตำรวจต้องสร้างความคุ้นเคยกับประชาชน โดยการปรากฏตัวให้ประชาชนเห็นในสถานที่เดิมและเวลาเดิมเป็นประจำในขณะให้บริการ กริยาท่าทางและการตอบสนองต้องแสดงออกถึงความ เป็นมิตรอย่างจริงใจ ทำให้ประชาชนศรัทธาและไว้วางใจ

1. ตำรวจต้องสามารถค้นหาปัญหาของประชาชน (ความคุ้นเคยและความไว้วางใจจะนำไปสู่การกล้าบอกปัญหาที่แท้จริง) ตำรวจต้องช่วยประชาชน ด้วยการใช้เทคนิคเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน ในการแก้ปัญหา
 2. ตำรวจและประชาชนช่วยกันวิเคราะห์ว่าปัญหามีสาเหตุมาจากอะไรและวิธีการแก้ปัญหาควรจะดำเนินการอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสมกับสภาพต่าง ๆ ของชุมชน
 3. ประชาชนและตำรวจช่วยกันแก้ปัญหา โดยตำรวจต้องให้การสนับสนุนประชาชนอย่างจริงจังต้องประสานกับองค์การของราชการและของเอกชนเพื่อให้การสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการแก้ปัญหา
 4. พัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปตำรวจและประชาชนจะต้องช่วยกันพิจารณาว่าปัญหาหมดสิ้นไปแล้วหรือยังและถึงแม้คำตอบคือปัญหาส่วนใหญ่ได้แก้ไขไปแล้วก็ต้องพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าต่อไป (เพื่อป้องกันไม่ให้ปัญหาอื่น ๆ เกิดขึ้นได้อีก)
- สำหรับการศึกษาวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีของตำรวจสมัยใหม่ในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา โดยใช้แนวคิดของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในการปราบปราม ได้แก่ 5 ทฤษฎี 1 หลักการ คือ

1. ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย
2. ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์
3. ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม
4. ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน
5. ทฤษฎีหน้าต่างแตก
6. หลักการพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

ความหมายของทรัพย์สินทางปัญญา

ทรัพย์สินทางปัญญาในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง “การสร้างสรรคทางปัญญาของมนุษย์ซึ่งแสดงออกในรูปแบบใดก็ตาม” ทรัพย์สินทางปัญญานี้อาจเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความคิด แนวคิด กรรมวิธีหรือทฤษฎีทรัพย์สินทางปัญญายังอาจปรากฏในรูปแบบที่จับต้องได้ เช่น

การประดิษฐ์ สินค้า หรือสื่อรูปแบบอื่นที่จับต้องได้ นอกจากนี้ “ทรัพย์สินทางปัญญายังอาจรวมถึงความรู้ การค้นพบหรือการสร้างสรรค์” อีกด้วยจะเห็นได้ว่า ความหมายอย่างกว้างของทรัพย์สินทางปัญญานี้เน้นที่ผลผลิตของสติปัญญาและความชำนาญของมนุษย์ โดยไม่ได้คำนึงถึงชนิดของการสร้างสรรค์หรือวิธีการสร้างสรรค์หรือวิธีการในการแสดงออกแต่อย่างใด

ทรัพย์สินทางปัญญาในความหมายอย่างแคบนั้นถูกนิยามขึ้นเพื่อสนองตอบนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาจะถูกจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามผลผลิตทางปัญญา ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ นโยบายของรัฐ ประโยชน์ในทางสังคมและเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ฯลฯ ทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดรับรองและให้ความคุ้มครองที่แตกต่างกัน นโยบายของรัฐเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาและการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทบัญญัติไว้ภายใต้กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือกฎหมายจารีตประเพณีตามแต่ละระบบกฎหมายของประเทศนั้น ๆ จะเห็นได้ว่า ความหมายอย่างแคบของทรัพย์สินทางปัญญานี้จำกัดอยู่ที่การสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่กฎหมายรับรองไว้เท่านั้น

ทรัพย์สินทางปัญญาจะเป็นทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้เสมอ ซึ่งถือเป็นสิทธิในทรัพย์สินนั่นเองสิทธิในทางทรัพย์สินนี้ถูกจัดว่าเป็นทรัพย์สินหรือสิทธิในทรัพย์สิน เนื่องจากผลทางปัญญาเป็นผลโดยตรงมาจากกำลังที่ทุ่มเททั้งหมดซึ่งสามารถประเมินค่าในทางเศรษฐกิจได้ไม่ว่ากำลังนั้นจะเป็นการลงทุนทางการเงิน แรงงาน เวลา ฯลฯ

ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิทธิทั้งหลายซึ่งให้แก่บุคคลที่มีคุณสมบัติเฉพาะตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรืออธิบายอย่างง่าย ๆ ได้ว่า ทรัพย์สินทางปัญญานั้นเป็นสิทธิต่าง ๆ แต่เพียงผู้เดียวที่ผู้สร้างสรรค์จะกระทำการบางอย่างเกี่ยวกับงานสร้างสรรค์ของตนในทางทฤษฎี ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิทธิในการป้องกันมิให้ผู้อื่นมากระทำการใด ๆ อันเป็นสิทธิของผู้สร้างสรรค์งานสร้างสรรค์รวมตลอดถึงสิทธิในการบังคับสิทธิตามกฎหมายแก่ผู้ละเมิดสิทธิของผู้สร้างสรรค์ด้วย แนวความคิดนี้มีความสำคัญมากเพราะจะต้องใช้ในการให้คำตอบว่าผู้ทรงสิทธิกระทำการอย่างไรบ้างต่องานสร้างสรรค์ทางปัญญาของตนหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การที่ผู้ทรงสิทธิมีสิทธิกระทำการอย่างไรบ้างต่อบุคคลซึ่งละเมิดสิทธิของตนเป็นสิ่งสำคัญมาก มิฉะนั้นระบบของทรัพย์สินทางปัญญาจะประสบความล้มเหลว

นอกจากสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้สร้างสรรค์แล้ว ระบบกฎหมายอาจให้สิทธิคนอื่น ๆ ในทางทรัพย์สินทางปัญญาอีกด้วยในบางประเทศกฎหมายอาจบัญญัติให้สิทธิในการได้รับค่าตอบแทนและธรรมสิทธิ สิทธิประเภทแรก คือ สิทธิของผู้ทรงสิทธิในการได้รับค่าตอบแทนในการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่นอกเหนือจากสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการห้ามใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต สิทธินี้ได้รับการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของสิทธินักแสดง ส่วนสิทธิประเภทหลังนั้นผู้สร้างสรรค์งาน

อันมีลิขสิทธิ์ธรรมชาติในการขอให้ชื่อของตนเองปรากฏในงานที่มีการโฆษณาหรือในการห้ามมิให้มีการดัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงงานอันเป็นการเสียหายแก่เกียรติคุณของผู้สร้างสรรค์

แม้ว่าทรัพย์สินทางปัญญามิได้อยู่เมื่อผลผลิตทางปัญญาได้สร้างสรรค์ขึ้น แต่มีข้อสังเกตว่าสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้นแตกต่างหากจากกรรมสิทธิ์ในสื่อแห่งผลผลิตทางทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ในหนังสือจะไม่ใช่เป็นสิ่งเดียวกันกับความเป็นเจ้าของหนังสือซึ่งจับต้องได้ สิทธิบัตรในเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แตกต่างหากจากความเป็นเจ้าของเครื่องมือ เจ้าของหนังสือหรือเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มีกรรมสิทธิ์ในการใช้หรือจัดการทรัพย์สินนั้นตามความประสงค์ แต่ไม่สามารถทำการใด ๆ ซึ่งละเมิดต่อสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงลิขสิทธิ์ หรือผู้ทรงสิทธิบัตรเจ้าของหนังสือไม่สามารถทำซ้ำหนังสือโดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์ เนื่องจากสิทธิในการทำซ้ำเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงสิทธิ ผู้ซื้อเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถผลิตเครื่องมือที่มีสิทธิบัตรได้เพราะสิทธิในการผลิต กรรมวิธี หรือสินค้าที่ได้รับสิทธิบัตรเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงสิทธิบัตร หลักเกณฑ์ในการแยกต่างหากจากกันนี้ใช้กับทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภท

กฎเกณฑ์นี้ยังใช้กับกรณีที่ต้องจับต้องได้ของทรัพย์สินทางปัญญา เช่น หนังสือ สิ่งบันทึกเสียง เครื่องมือที่ได้รับสิทธิบัตร สินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าอยู่ในความครอบครองของบุคคลเป็นระยะเวลานาน ระบบกฎหมายอาจทำให้บุคคลได้มาซึ่งสิทธิห้ามทรัพย์สินหรือสิ่งห้ามทรัพย์สินโดยการครอบครองปรปักษ์ซึ่งคือการครอบครองทรัพย์สินอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เนื่องจากสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาแยกต่างหากจากสิทธิในสื่อการแสดงออก การครอบครองสื่อ ซึ่งอาจจะทำให้ได้มาซึ่งอาจจะทำให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินนั้นไม่ทำให้ผู้ครอบครองได้มาซึ่งในทรัพย์สินทางปัญญา

เหตุผลในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

ระบบของทรัพย์สินทางปัญญาให้ความคุ้มครองที่กว้างขวาง ผู้ทรงสิทธิสามารถใช้การเยียวยาความเสียหายได้ในทางแพ่ง หรือใช้กระบวนการทางอาญา หรือมาตรการทางบริหารที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกันได้ในกระบวนการทางแพ่งนั้นผู้ทรงสิทธิสามารถเรียกร้องให้มีการเยียวยาทางการเงิน เช่น ค่าเสียหาย หรือเรียกให้ผู้ละเมิดกระทำการ หรือละเว้นการกระทำอาทิ ให้หยุดแจกจ่ายสินค้าที่ละเมิด การดำเนินคดีทางอาญาเป็นการที่โจทก์เรียกร้องให้ลงโทษทางอาญาแก่จำเลย เช่น จำคุก หรือปรับในบางระบบกฎหมายอาจบัญญัติให้มีมาตรการทางบริหารเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้หรือเพื่อแก้ไขขั้นตอนที่ผิดพลาดได้ เช่น การเพิกถอนการจดทะเบียน เป็นต้น

การคุ้มครองตามกฎหมายเกิดจากแนวความคิดในเรื่องความยุติธรรมตามธรรมชาติและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของบุคคลเป็นที่ยอมรับกันว่าผู้สร้างสรรค์งานเป็นผู้มีสิทธิโดยชอบที่จะได้ประโยชน์จากความอุตสาหกรรมของตนในทางกลับกันผู้ซึ่งเก็บเกี่ยวจากสิ่งซึ่งไม่ใช่ผลอันเกิดจากแรงงานของตนจะต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรงสิทธิ การใช้โดยผู้ละเมิดถือว่าเป็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจแก่ผู้ทรงสิทธิ เนื่องจากผู้ทรงสิทธิไม่ได้รับค่าตอบแทนซึ่งเขาควรจะได้รับจากการใช้โดยมิได้รับอนุญาตภายใต้หลักความเล็งธรรม ระบบการคุ้มครองถูกบัญญัติขึ้นเพื่อให้ผู้ละเมิดที่มิได้รับอนุญาตต้องจ่ายค่าทดแทนแก่ผู้ทรงสิทธิในการละเมิดตามแนวคิดนี้วัตถุประสงค์ดั้งเดิมของการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญามุ่งสนับสนุนการสร้างสรรค์และให้ความยุติธรรมแก่บุคคลผู้สมควรในเวลานั้น การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเป็นเพียงประเด็นภายในประเทศ ผลกระทบที่ใช้นามาพิจารณาและมาตรการเยียวยาความเสียหายโดยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของบุคคล ทั้งนี้ไม่ได้คำนึงถึงประเด็นในระดับชาติหรือสากลแต่อย่างใด

ในยุคสมัยต่อมาเห็นว่า มีความเกี่ยวพันกันระหว่างการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาและประโยชน์ของชาติ ประเด็นของทรัพย์สินทางปัญญานำมาเกี่ยวกับประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญาเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นของสินค้าและบริการ ฉะนั้น การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่ไม่เพียงพออาจเพิ่มขอบการแข่งขันนอกกฎหมายและการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมกับสินค้าคู่แข่งเพราะไม่ได้รวมค่าวิจัยและพัฒนาสินค้าและบริการนั้น สถานการณ์นี้จึงถูกอ้างว่าเป็นสาเหตุแห่งการบิดเบือนทางการค้าประเทศซึ่งเผชิญหน้าหรือกำลังเผชิญหน้ากับผลกระทบทางเศรษฐกิจจึงร้องขอประเทศคู่ค้าของตนในการให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอ มิฉะนั้นจะมีมาตรการตอบโต้ทางการค้าตอบแทน มาตรการกระทำโดยฝ่ายเดียวและตามความสมัครใจ แต่ก็ได้ผลในบางกรณีเนื่องจากยังไม่มีกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศ ซึ่งครอบคลุมถึงเรื่องนี้โดยตรงประเทศผู้ส่งออกต้องชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ในการส่งออกของตนกับผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อที่จะตัดสินใจวางนโยบายว่าจะพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศหรือไม่

ความสำเร็จในการก่อตั้งองค์การการค้าโลก (WTO) เป็นพัฒนาการล่าสุดของกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การเจรจาเจเนฟ (GATT) รอบอุรุกวัย ได้มีการบรรจุระเบียบวาระเรื่องการค้าที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา ประเด็นนี้ถูกเสนอโดยกลุ่มประเทศอุตสาหกรรม ซึ่งมีประโยชน์ในทางเศรษฐกิจมากในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา กลุ่มประเทศเหล่านี้ตระหนักว่ากฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในความตกลงระหว่างประเทศที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่มีมาตรการบังคับในประเทศสมาชิกไม่สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ได้ หากประเด็นในเรื่องการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

เกี่ยวข้องกับประเด็นในเรื่องการค้าระหว่างประเทศ โดยการนำเอากระบวนการระงับข้อพิพาทมาใช้ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในระดับโลกก็จะเป็นจริง เนื่องจากเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ต่างก็ขึ้นอยู่กับ การส่งออกสินค้าและบริการ การทำทนายกฎหมายระหว่างประเทศใหม่นี้จะนำมา ซึ่งผลกระทบร้ายแรงต่อเศรษฐกิจการส่งออกของประเทศ กลไกใหม่ซึ่งผูกการคุ้มครองทรัพย์สิน ทางปัญญาเข้ากับการค้าระหว่างประเทศ คือ ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่ เกี่ยวกับการค้า หรือ TRIPs ซึ่งมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2538 (ค.ศ. 1995) ในส่วน อารัมภบทของ TRIPs สะท้อนให้เห็นความเกี่ยวพันนี้ว่า “ปรารถนาที่จะลดการบิดเบือนและ อุปสรรคที่มีต่อการค้าระหว่างประเทศและคำนึงถึงความจำเป็นที่จะส่งเสริมให้มีการคุ้มครองสิทธิ ในทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอและเพื่อให้มั่นใจว่ามาตรการและขั้นตอน การบังคับสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้าโดยชอบ

ดังนั้น เหตุในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาจึงมีการพัฒนาขึ้น การคุ้มครองซึ่งเดิมเห็น ว่าเป็นการสนับสนุนการสร้างสรรคทางปัญญาและตระหนักถึงความเป็นธรรมชาติของ บุคคลในเวลาต่อมาการคุ้มครองถูกปรับขยายขึ้นโดยผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาติ เพื่อให้หลุด รอดจากการกระทำโดยฝ่ายเดียวที่กำหนดโดยประเทศคู่ค้าในที่สุดการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ก็ถูกยกขึ้นไปสู่ระดับระหว่างประเทศโดยสมบูรณ์ เมื่อประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองในขั้นนี้ไม่ใช่มีเพียงเพื่อกระตุ้นให้มีการสร้างสรรค์ทางปัญญาและ ปกป้องผลประโยชน์ของบุคคลอีกต่อไป แต่ยังเพื่อให้เศรษฐกิจของชาติมั่นคงขึ้นซึ่งการนี้ผู้ที่ถูก กระทบไม่ใช่เป็นเพียงบุคคลธรรมดาเท่านั้น แต่คือประเทศชาติโดยรวมนั่นเอง

ขอบเขตและเขตอำนาจแห่งการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

โดยหลักการแล้ว การคุ้มครองคือการให้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวแก่ผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทาง ปัญญาได้แก่ ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า สิทธิบัตร ฯลฯ สิทธิแต่เพียงผู้เดียวเป็นสิทธิในทางที่จะทำ ให้ผู้อื่นจากการกระทำซึ่งเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่กฎหมายบัญญัติให้แก่อุทธรณ์สิทธิผู้ซึ่งละเมิดสิทธิ แต่เพียงผู้เดียวจะได้รับการลงโทษทางแพ่งหรือทางอาญาตามแต่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎหมาย ของบางประเทศมีการให้สิทธิพิเศษอย่างอื่นนอกเหนือจากสิทธิแต่เพียงผู้เดียวอีกด้วย มีการยอมรับ แนวความคิดเรื่องสิทธิข้างเคียงซึ่งเป็นสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ซึ่งผู้ทรงสิทธิไม่มีสิทธิแต่เพียง ผู้เดียว แต่มีสิทธิอย่างอื่นที่ดีกว่า เช่น สิทธิในการได้รับค่าตอบแทนเพื่อปกป้องประโยชน์ในทาง เศรษฐกิจของตนอย่างไรก็ตาม สิทธิข้างเคียงอาจครอบคลุมทั้งสิทธิแต่เพียงผู้เดียวและสิทธิใน การได้รับค่าตอบแทน ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ของไทยบัญญัติว่า นอกจากสิทธิแต่เพียง ผู้เดียวแล้วนักแสดงยังมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนจากผู้นำสิ่งบันเทิงเสียงซึ่งได้นำออกเผยแพร่เพื่อ วัตถุประสงค์ทางการค้าแล้วหรือนำเอาสำเนาของงานนั้นไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยตรง

ระบบลิขสิทธิ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบการประมวลกฎหมายมีบทบัญญัติให้สิ่งที่เรียกว่า ทรัพย์สิน หรือสิทธิของผู้สร้างสรรค์ โดยเฉพาะเจาะจงสิทธิประเภทนี้ไม่ใช่ลิขสิทธิ์เพราะสิทธินี้ให้แก่ผู้สร้างสรรค์ แม้ว่าผู้สร้างสรรค์นั้นจะไม่ใช่เจ้าของลิขสิทธิ์ก็ตาม ภายใต้หลักกรรมสิทธิ์ ผู้สร้างสรรค์มีสิทธิขอให้ระบุว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์ เมื่อผู้อื่นโฆษณางานของตนหรือมีสิทธิขอให้ยุติการคัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงงานหากการนั้นจะทำให้เกียรติคุณของผู้สร้างสรรค์ต้องเสียหาย กฎหมายภายในของประเทศที่มีระบบของกฎหมายที่ต่างกันอาจมีความแตกต่างกันในการให้สิทธิเหล่านี้ภายใต้ระบบทรัพย์สินทางปัญญาของตน ตัวอย่างเช่น ประเทศที่ใช้กฎหมายจารีตประเพณีจะไม่นับบัญญัติกรรมสิทธิ์ไว้ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา แต่จะอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายอื่นในทางกลับกันประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมายจะให้ความคุ้มครองแก่ผู้สร้างสรรค์อย่างทรัพย์สินในขอบเขตของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

การให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเริ่มต้นจากงานภายในประเทศเท่านั้น การจะได้มาซึ่งความคุ้มครองจะต้องมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประเทศนั้นโดยเฉพาะ เช่น สัญชาติ ถิ่นที่อยู่และสถานที่สร้างสรรค์ หรืองานโฆษณาในยุคก่อนเข้าใจกันว่าผู้สร้างสรรค์ที่ได้รับความคุ้มครองโดยส่วนใหญ่แล้วต้องมีสัญชาติของประเทศนั้น การให้ความคุ้มครองโดยจำกัดนี้สิ่งที่ไม่เพียงพอสำหรับกลุ่มประเทศซึ่งเป็นผู้ผลิตผลงาน ดังนั้นจึงมีความพยายามที่จะให้ได้มาซึ่งการคุ้มครองโดยสะดวกขึ้น

กลไกหลัก คือ การทำความตกลงทวิภาคีและพหุภาคีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาภายในภูมิภาคขึ้นเพื่อให้มั่นใจว่าการสร้างสรรค์ทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศหนึ่งจะได้รับการคุ้มครองในประเทศข้างเคียงอื่น ๆ ด้วยอย่างมีประสิทธิภาพวิธีนี้สามารถแก้ไขปัญหาคิดได้ดีและได้มีการนำไปใช้ในระดับสากลที่สุด

กลุ่มประเทศในภาคพื้นต่าง ๆ ได้ทำความตกลงระหว่างประเทศขึ้นเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความคุ้มครองให้กว้างขวางยิ่งขึ้นอนุสัญญากรุงปารีสเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (ค.ศ. 1883) เป็นความตกลงระหว่างประเทศฉบับแรกที่เปิดยุคใหม่ของการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศ ต่อมามีความตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันตามมาเป็นลำดับ รวมทั้งอนุสัญญาเบิร์นเพื่อคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม (ค.ศ. 1886) อนุสัญญาโรมเพื่อคุ้มครองนักแสดงผู้ผลิตสื่อบันทึกเสียงและองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพ (ค.ศ. 1961) สนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร (ค.ศ. 1970) อนุสัญญาอชิงตันว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับวงจรรวม (ค.ศ. 1989) ความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการค้า หรือ Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, Including Trade in Counterfeit

Goods (TRIPs) ซึ่งทำขึ้นในปี ค.ศ. 1995 สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ WIPO (ค.ศ. 1990) และสนธิสัญญาเกี่ยวกับการแสดงและสิ่งบันเทิงเสียง WIPO (ค.ศ. 1996) ตลอดจนความตกลงอื่น ๆ ที่กำลังอยู่ในขั้นตอนการยกร่าง

ประเภทของทรัพย์สินทางปัญญา

ตั้งแต่ความตกลง TRIPs ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากประชาคมโลกประเภทของทรัพย์สินทางปัญญาก็ต้องหลากหลายไปตามความตกลง TRIPs ส่วนที่ 2 ของความตกลง TRIPs ซึ่งมีชื่อว่า “มาตรฐานเกี่ยวกับการมีขอบเขตและการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา” จำแนกทรัพย์สินทางปัญญาออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. ลิขสิทธิ์และสิทธิเกี่ยวเนื่อง
2. เครื่องหมายการค้า
3. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
4. การออกแบบอุตสาหกรรม
5. สิทธิบัตร
6. การออกแบบผังภูมิ (ภูมิสถาป) ของวงจรรวม
7. การคุ้มครองข้อสนเทศที่ไม่เปิดเผย

ปัจจุบันประเทศไทยได้ตรากฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาขึ้นจำนวนหนึ่ง ซึ่งจะได้ขยายความรายละเอียดในบทต่อ ๆ ไป นอกเหนือจากความตกลง TRIPs ประเทศไทยเป็นภาคีเพียงอนุสัญญาเบิร์นเพื่อคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2474 (ค.ศ. 1931) ขณะนี้ประเทศไทยภาคยานุวัติอนุสัญญาเบิร์นฉบับแก้ไขปรับปรุงที่กรุงปารีส ปี ค.ศ. 1971 แต่ประเทศไทยยังไม่ได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม เช่นเดียวกับที่ยังไม่ได้เข้าเป็นภาคีในความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญานับได้อีกเลยถึงกระนั้นกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาปัจจุบันของไทยก็ได้รับรองมาตรฐานระหว่างประเทศอย่างมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อคุณภาพในประโยชน์แห่งชาติและความร่วมมือระหว่างประเทศ พระราชบัญญัติสิทธิบัตรเครื่องหมายการค้าเป็นสิ่งยืนยันแนวทางนี้เพราะที่มีการร่างกฎหมายเหล่านี้ก็ยอมรับกฎเกณฑ์นี้ใช้กันอย่างกว้างขวางโดยสมัครใจ

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นประเทศสมาชิกของ WTO และเป็นประเทศกำลังพัฒนา การตรากฎหมายใหม่ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สอดคล้องเป็นไปตามความตกลง TRIPs จะต้องทำให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000) ขณะที่เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000) กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งแก้ไขปรับปรุงและตราขึ้นเพื่อเป็นไปตามความตกลง TRIPs มีดังนี้ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2548)

1. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 (ค.ศ. 1994)
2. พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 (ค.ศ. 1979) และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ในปี พ.ศ. 2535 (ค.ศ. 1992) และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999)
3. พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 (ค.ศ. 1991) และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ในปี พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000)
4. พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999)
5. พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000)

จากแนวคิดดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่า เราทุกคนต่างก็ต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในสถานะเช่นนี้ ปัญหาหนึ่งที่ประชาชนและประเทศไทยต้องเผชิญร่วมกัน คือ ปัญหาอาชญากรรมซึ่งถือเป็นตัวบั่นทอนความสงบ ปลอดภัย ในการดำรงชีวิตของประชาชน กองบังคับการปราบปราม เป็นหน่วยงานหนึ่งของกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมและควบคุมอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้อยู่ในระดับที่ไม่กระทบต่อการดำรงชีวิตปกติของประชาชนในสังคมจำเป็นต้องตระหนักและเพิ่มบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้มากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับกับความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้ตำรวจมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้สนใจศึกษาถึงการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในเรื่องของการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาจึงนำมาใช้อธิบายการศึกษาเรื่องความคิดเห็นข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ข้อมูลทั่วไปของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นหน่วยงานหนึ่งของกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา โดยมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายเป็นหลักในการปราบปราม จับกุม ผู้ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากการดำเนินการที่ผ่านมาแม้ว่าในแต่ละปีจะมีผลการจับกุมการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาจำนวนมาก แต่ก็ยังพบการจำหน่ายสินค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอยู่ในสังคม และนับวันจะเพิ่มความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เห็นได้จากเพลง ภาพยนตร์ หรือซีรีส์ต่าง ๆ ที่

สามารถดาวน์โหลดได้อย่างง่าย ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ทำให้บรรดาเจ้าของผลงานหรือเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่เพียงแต่จะต้องสูญเสียรายได้ แต่ยังส่งผลกระทบต่อผู้สร้างสรรค์ผลงานหมดยกกำลังใจอีกด้วย ซึ่งถือเป็นปัญหาระดับชาติที่คนไทยทุกคนจะต้องช่วยกัน ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทำให้ประชาชนต้องดิ้นรนแข่งขันเพื่อความอยู่รอดในสังคม ทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งเลือกที่จะเข้ามาขายสินค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่น นอกจากนี้ยังพบว่า ความแตกต่างทางเศรษฐกิจของประชาชนในสังคมที่เห็นว่าสินค้าที่ถูกต้องตามกฎหมายมีราคาแพง การบริโภคสินค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งอาจมีคุณภาพต่ำกว่า แต่ราคาถูกกว่ามากจึงเป็นทางเลือกที่มีส่วนทำให้ยังคงมีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอยู่ในสังคม (แนวคิดและหลักการ COPPS, กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ)

ปี พ.ศ. 2532 เมื่อครั้งที่ พล.ต.อ. เกา สารสิน ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจทางกรมตำรวจได้เสนอกระทรวงมหาดไทย ขอปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของกองทะเบียนคนต่างด้าวและภานีอากรเป็นกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเรื่องนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วยงานเริ่มจากกระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ก.พ. สำนักงานประมาณจนกระทั่งในที่สุด คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อ 30 ธ.ค. 2534 เห็นชอบให้ปรับปรุงกองทะเบียนคนต่างด้าวและภานีอากรเป็น “กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ” อยู่ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กรมตำรวจและต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 20 พ.ศ. 2535 จัดตั้งกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจขึ้น ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 มี.ค. พ.ศ. 2535 เป็นต้นไป

ปี พ.ศ. 2552 ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เป็น “กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” เมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2552 ประกอบด้วยหน่วยงาน ดังนี้

1. ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการ งานกำลังพล งานวินัย งานการเงิน งบประมาณ งานยุทธศาสตร์และแผน งานพัสดุ งานประชาสัมพันธ์ งานสื่อสาร งานฝึกอบรม และงานรักษาการณั

2. กองกำกับการ 1-2 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับภาษีทุกประเภทและความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่รับผิดชอบตามที่

สำนักงานตำรวจแห่งชาติประกาศกำหนด รวมทั้งปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. กองกำกับการ 3-4 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และความผิดที่เกี่ยวเนื่องในเขตพื้นที่รับผิดชอบตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติประกาศกำหนด รวมทั้งปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4. กองกำกับการ 5 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นเกี่ยวกับการเงิน การธนาคาร ทุกประเภทและความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่รับผิดชอบตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติประกาศกำหนด รวมทั้งปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. กลุ่มงานสอบสวน มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสอบสวนการกระทำผิดที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจหรือการกระทำผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องทั่วราชอาณาจักร

โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา คือ กองกำกับการ 3 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและความผิดที่เกี่ยวเนื่องในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ รวมทั้งปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย และกองกำกับการ 4 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและความผิดที่เกี่ยวเนื่องในเขตพื้นที่ทั่วราชอาณาจักร (ยกเว้นกรุงเทพฯ) รวมทั้งปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นั้พงษ์ พรหมมี (2542) ได้ศึกษาความรู้ความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในกองบัญชาการตำรวจนครบาลที่มีต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและทางอากาศ ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ตำรวจชั้นประทวนโดยเฉลี่ยแล้ว ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 30 ปี และน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 48.90 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 73.10 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5.10-10.00 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.10 ปฏิบัติงานในพื้นที่การจราจรคับคั่ง คิดเป็นร้อยละ 50.50 มียศสิบตำรวจตรี คิดเป็นร้อยละ 29.60 และมีตำแหน่ง ผบ. หมู่งานป้องกันปราบปราม คิดเป็นร้อยละ 50.50 และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตำรวจชั้นประทวนที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกันจะมีความรู้ต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับมลพิษทางอากาศต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตำรวจชั้นประทวนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่แตกต่างกันจะมีความรู้ต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับมลพิษทางเสียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรด้านอื่น ๆ ได้แก่ ยศ ตำแหน่ง หน้าที่ที่รับผิดชอบที่แตกต่างกัน ไม่มีผลให้ตำรวจชั้นประทวนมีความรู้ความคิดเห็นต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและทางอากาศแตกต่างกัน

ประหยัด ดงเจริญ (2543) ได้ศึกษาความรู้ความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจชั้นต่ำกว่าสัญญาบัตรที่มีต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารระดับหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดเลย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจชั้นต่ำกว่าสัญญาบัตรที่มีต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารระดับหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร 3 ด้าน คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติ 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจชั้นต่ำกว่าสัญญาบัตรที่มีต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารระดับหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร 3 ด้าน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ข้าราชการตำรวจชั้นต่ำกว่าสัญญาบัตรที่ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดเลย จำนวน 19 สถานี รวมทั้งสิ้น 308 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/ PC) สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ไคสแควร์ (Chi-square) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้าราชการตำรวจชั้นต่ำกว่าสัญญาบัตรมีความรู้ความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารระดับหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร ทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ทักษะที่มีความรู้ความคิดเห็นสูงสุดคือ ทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติ รองลงมาคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของงานและ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจชั้นต่ำกว่าสัญญาบัตรที่มีต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารระดับหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร 3 ด้าน คือ ความสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้บริหารและเขตท้องที่รับผิดชอบปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยระดับชั้นยศ อายุราชการ ระดับการศึกษา ลักษณะงานที่ปฏิบัติและระดับชั้นของสถานีตำรวจ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มานิช สุภาพพุด (2544) ได้ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจสายป้องกันปราบปรามที่มีต่อการตรวจค้นตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำรวจภูธรจังหวัดสระบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจสายป้องกันปราบปรามที่มีต่อการตรวจค้นตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยมีข้าราชการตำรวจศรีอยุธยาตำรวจตรีถึงพันตำรวจโทสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสระบุรี จำนวนทั้งสิ้น 56 คน เป็นกลุ่มประชากรทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One-way ANOVA และ Regression โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจสายป้องกันปราบปรามต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ว่าด้วยการขอลาหมายค้นจากศาลอยู่ในระดับต่ำและมีความเห็นด้วยระดับสูงต่อปัญหาในการขอลาหมายค้นจากศาล ตัวแปรอายุ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการตรวจค้นตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนชั้นยศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา การอบรมหลักสูตรป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และระยะเวลารับราชการสายป้องกันปราบปราม ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการตรวจค้นตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ไวฑูรย์ รัตนวิโรจน์ (2546) ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครนายกเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครนายก เกี่ยวกับแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของข้าราชการในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครนายกเกี่ยวกับแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครนายก จำนวน 86 คน ผลการศึกษาพบว่าข้าราชการชั้นสัญญาบัตรสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครนายก ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-50 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมาแล้วมากกว่า 10 ปี ส่วนมากเคยรับรู้เกี่ยวกับการประเมินผล การปฏิบัติงานของข้าราชการมาแล้ว และส่วนมากจะดำรงตำแหน่งรองสารวัตร ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานในภาพรวม โดยเห็นด้วยกับการประเมินผลในระดับมาก ซึ่งในเรื่องที่ผู้ประเมินคือผู้บังคับบัญชาชั้นต้นและใกล้ชิดที่ปกครองบังคับบัญชา ดูแล สั่งการ กวดขันความประพฤติของผู้รับการประเมิน มีค่าเฉลี่ยของความเห็นสูงสุด

ส่วนในเรื่องหน่วยงานมีการเผยแพร่ข่าวสารในเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการอย่างแพร่หลาย มีค่าเฉลี่ยของความเห็นต่ำสุด สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครนายก ได้แก่ ปัจจัยระยะเวลาการปฏิบัติงาน ส่วนปัจจัยในด้านเพศ ระดับการศึกษา การรับรู้ การดำรงตำแหน่งไม่มีผลต่อความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครนายก โดยผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องควรมีการจัดฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในหัวข้อที่เกี่ยวกับทักษะที่ดีของการเป็นผู้บังคับบัญชา การทำงานเป็นทีม การพัฒนาภาวะผู้นำและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้หัวหน้างานมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความเป็นผู้นำที่ยุติธรรมและมีคุณธรรม เพื่อให้สามารถปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดีและทำให้พนักงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและพึงพอใจในการทำงาน

ประจัญ สุนันตะ (2547) ได้ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจที่มีต่อมาตรการจูงใจตามทฤษฎี 2 ปัจจัย กรณีศึกษา กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวทางในการปรับปรุงองค์กร ด้วยมาตรการจูงใจตามทฤษฎี 2 ปัจจัย และเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อแนวทางในการปรับปรุงองค์กรด้วยมาตรการจูงใจตามทฤษฎี 2 ปัจจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ ข้าราชการตำรวจของกองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 144 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการจูงใจตามทฤษฎี 2 ปัจจัย ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านวิธีการบังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความได้การยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านสภาพการทำงาน ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ส่วนการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับตำแหน่ง อายุงานที่รับราชการและรายได้ต่อเดือนมีความคิดเห็นต่อแนวทางในการปรับปรุงองค์กร ด้วยมาตรการ จูงใจ ตามทฤษฎี 2 ปัจจัย ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น อายุ กับด้านสภาพการทำงาน อายุงานที่รับราชการกับด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงานและรายได้ต่อเดือนกับด้านสภาพการทำงานที่ระดับนัยสำคัญ .05

ทิพย์วรรณ หงส์สา (2548) ได้ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจต่อการปรับโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศึกษากรณี สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจต่อการปรับโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งศึกษา

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการตำรวจในสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 144 นาย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ Cramer's และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพียร์สัน โดยกำหนดนัยสำคัญที่ .05 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ข้าราชการตำรวจในสำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการตำรวจมีความคิดเห็นต่อการปรับโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติใน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจที่มีต่อ การปรับโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส เงินเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานและความรู้ความเข้าใจต่อการปรับโครงสร้างของสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ